PODRAVINA Volumen 25, broj 49, Str. 188 – 213 Koprivnica 2026.

OSOBNA IMENA U PETERANCU U PODRAVINI I BLATU NA OTOKU KORČULI U 19. STOLJEĆU (1831. – 1840. I 1881. – 1890.): PRILOG USPOREDNOJ POVIJESNOJ ANTROPONIMIJI

PERSONAL NAMES FROM PETERANEC IN THE PODRAVINA REGION AND BLATO ON THE ISLAND OF KORČULA IN THE 19TH CENTURY (1831–1840 AND 1881–1890): A CONTRIBUTION TO COMPARATIVE HISTORICAL ANTHROPONYMY

Hrvoje PETRIĆ
Odsjek za povijest,
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
hpetric@ffzg.hr

Received / Primljeno: 3. 5. 2025.
Accepted / Prihvaćeno: 30. 5. 2026.
Original scientific paper / Izvorni znanstveni rad
UDK / UDC: [314:929.53] (497.5)"18"
81`373.23:930.2(497.5)

SAŽETAK

Na temelju matičnih knjiga krštenih statističko-strukturalnom metodom analizira se učestalost prvih osobnih imena u katoličkim župama Peteranec u koprivničkoj Podravini i Blato na otoku Korčuli. Uspoređena su dva desetgodišnja uzorka, 1831. – 1840. i 1881. – 1890., s ukupno 4.977 upisa krštenja: 3.204 u Blatu i 1.773 u Peterancu. U uzorku 1831. – 1840. pet najčešćih imena obuhvaćalo je 65,2–65,4 % muških i više od 80 % ženskih krštenika. U kasnijem uzorku njihov udio u Peterancu pada na 39,8 % među muškim i 55,8 % među ženskim krštenicima, dok u Blatu ostaje visok (62,2 %, odnosno 78,1 %). Župa Peteranec stoga pokazuje snažno raspršivanje imenskoga fonda, dok župa Blato ukazuje na proširenje rijetke periferije uz trajnu koncentraciju vodeće jezgre. U blatskim su uzorcima potvrđena pojedina slavenska imena, ali se njihova preporodna motivacija može pretpostaviti samo u dijelu slučajeva. Na drugoj strani u peteranskim uzorcima nisu utvrđena nedvojbeno nehagionimijska preporodno motivirana imena. Vodeća se imena ovih dviju župa u drugom desetgodištu djelomično približavaju, osobito među ženskim imenima, dok cjelokupni imenski repertoari ne pokazuju opću konvergenciju. Zaključci se odnose isključivo na dvije lokalne studije slučaja i dva vremenska presjeka.

Ključne riječi: osobna imena, antroponimija, povijesna demografija, matične knjige, Blato, Korčula, Peteranec, 19. stoljeće

Key words: personal names, anthroponymy, historical demography, parish registers, Blato, Korčula, Peteranec, 19th century

1. UVOD

Istraživanja povijesti stanovništva hrvatskih zemalja imaju višedesetljetnu tradiciju,[1] pri čemu se osobita pozornost posvećuje matičnim knjigama.[2] Osobna imena u istraživanjima povijesti stanovniš-

[1] Općenito o povijesti stanovništva, npr. u: V. STIPETIĆ, Istraživanja brojčanog razvoja stanovništva na području SR Hrvatske i zadaci historijske demografije, u: M. Korenčić, *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857–1971*, Zagreb 1979., IX–XXII; W. KULA, Povijesna demografija. Demografija kao pomoćna povijesna znanost, *Acta historico-oeconomica Iugoslaviae*, 8, Zagreb 1981., 17–79; B. VRANJEŠ-ŠOLJAN, Mjesto demografije u povijesnoj znanosti, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 22/1, Zagreb 1989., 303–310; S. KRIVOŠIĆ, Izvori za historijsku demografiju – djelomični brojčani i poimenični popisi stanovništva, *Arhivski vjesnik*, 36, Zagreb 1993., 159–170; I. ERCEG, Uvod u ekonomsku povijest (izvori, pomoćne povijesne discipline i metodologija), *Acta historico-oeconomica*, 22, Zagreb 1995., 75–89. Temeljne su sinteze demografskoga razvoja Hrvatske: J. GELO, *Demografske promjene u Hrvatskoj 1780. do 1981. g.*, Zagreb 1987.; V. STIPETIĆ – N. VEKARIĆ, *Povijesna demografija Hrvatske*, Zagreb – Dubrovnik 2004.; J. GELO – A. AKRAP – I. ČIPIN, *Temeljne značajke demografskog razvoja Hrvatske: bilanca 20. stoljeća*, Zagreb 2005.; B. VRANJEŠ-ŠOLJAN, *Stanovništvo Banske Hrvatske: demografska slika Banske Hrvatske u kontekstu društveno-povijesnih promjena od 1850. do 1910.*, Zagreb 2009.; P. KORUNIĆ, *Naselja i stanovništvo hrvatskih pokrajina 1750. – 1857. godine*, sv. 1–2, Zagreb 2018. O metodama te o problemu utvrđivanja početka demografske tranzicije usp. B. VRANJEŠ-ŠOLJAN – N. ANUŠIĆ, Društvenopovijesna uvjetovanost razdoblja početne demografske tranzicije u Hrvatskoj i Slavoniji, *Historijski zbornik*, 60, Zagreb 2007., 83–101; N. VEKARIĆ, Metoda »reprezentativne kapi« i genealoška metoda u povijesnoj demografiji, *Povijesni prilozi*, 29/39, Zagreb 2010., 23–38; N. ANUŠIĆ, Problem utvrđivanja početka demografske tranzicije u Hrvatskoj i Slavoniji, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 39/1, Zagreb 2021., 261–271; ISTI, Mjesto Božene Vranješ-Šoljan u hrvatskoj historijskoj demografiji, u: *Zbornik Božene Vranješ-Šoljan*, ur. D. Agičić – N. Anušić – I. Iveljić – I. Ograjšek Gorenjak, Zagreb 2022., 35–43.; A. AKRAP, *Stanovništvo u Hrvatskoj kroz stoljeća*, Zagreb 2025. i tamo navedena literatura.

[2] O matičnim knjigama kao izvoru za povijesnu demografiju, povijest imenovanja i povijesnu antroponimiju usp. npr.: F. MIKIĆ, Prirodno kretanje stanovništva sela Jalžabet 1758–1960, *Sociologija*, IV/1–2, Beograd 1962., 11–56; F. MIKIĆ, Prirodno gibanje stanovništva u selu Brseč (Istra), 1772. – 1956., Stanovništvo, II/3, Beograd 1964., 197–260.; A. ŠUPUK, Šibenski Liber baptizatorum (1581–1590), njegova antroponimna građa i osobitosti te antroponimije, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest*, 7, Zagreb 1975., 81–186; A. BURIĆ, *Povijesna antroponimija Gorskog kotara u Hrvatskoj*, Rijeka 1979.; A. GABRIČEVIĆ, Prirodno kretanje stanovništva na području župe sv. Vida u Brdovcu između 1672. i 1981. godine, *Starine JAZU*, 59, Zagreb 1984., 187–308; S. KRIVOŠIĆ, Izvori za historijsku demografiju: starije matične knjige, *Arhivski vjesnik*, 32/1, Zagreb 1988., 13–30; M. FRIGANOVIĆ, *Demogeografija: stanovništvo svijeta*, 4., dopunjeno izdanje, Zagreb 1990., 31; *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, 41–42, Rijeka 2000., 315–352; S. BERTOŠA, …, 33/1, Zagreb 2001., 175–180; H. PETRIĆ, Imena u Drnju od 1918. do 1977. godine, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, 32–33, Zagreb 1999. – 2000., 191–199. Matičnim knjigama posvećen je i tematski blok časopisa *Povijesni prilozi*, 34/49 (2015.): M. KATUŠIĆ, Uvodna riječ tematskog bloka »Matične knjige kao izvor za povijesnu demografiju«, 237–238; M. MOGOROVIĆ CRLJENKO – D. DOBLANOVIĆ, Stanovništvo Rovinja prema najstarijoj matičnoj knjizi vjenčanih (1564. – 1640.), 239–272; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Zapreke za sklapanje braka u glagoljskim matičnim knjigama i ostalim dokumentima sa zadarskoga područja od 1565. do sredine 19. stoljeća, 275–312; A. KALC, Poročne matične knjige kot vir za preučevanje dinamičnih in strukturnih vidikov urbanih migracij, 315–328; I. HRSTIĆ, Istraživanje procesa formacije moderne društvene strukture na temelju matičnih knjiga – primjer Makarske (1900. – 1910.), 331–351. O zbirkama matičnih knjiga usp. V. ČUČIĆ, Dubrovačke matične knjige – dragocjen izvor za povijesna istraživanja, *Arhivski vjesnik*, 48, Zagreb 2005., 45–54 i A. MILIĆ, Zbirka matičnih knjiga u Hrvatskom državnom arhivu, *Arhivski vjesnik*, 60/1, Zagreb 2017., 251–311, a o metodološkim pitanjima D. LAUC – D. VITEK, Logika i povijesne znanosti – problem rekonstrukcije obitelji na temelju matičnih knjiga, *Povijesni prilozi*, 29/39, Zagreb 2010., 93–104. Od novijih istraživanja utemeljenih na matičnim knjigama usp. N. VEKARIĆ – I. BENYOVSKY – T. BUKLIJAŠ – M. LEVAK – N. LUČIĆ – M. MOGOROVIĆ – J. PRIMORAC, *Vrijeme ženidbe i ritam poroda. Dubrovnik i njegova okolica od 17. do 19. stoljeća*, Zagreb – Dubrovnik 2000.; N. ANUŠIĆ, »Rajna smrt« – prilog istraživanju smrtnosti djece u Makarskoj 19. stoljeća, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 38/1, Zagreb 2006., 161–175; ISTI, Socijalna obilježja smrtnosti u Makarskoj u drugoj polovici 19. stoljeća, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 40/1, Zagreb 2008., 119–149; ISTI, *U sjeni Velikoga rata: pandemija španjolske gripe 1918. – 1919. u sjevernoj Hrvatskoj: metodološki izazovi demografske analize*, Zagreb 2015.; ISTI, Kombinirana kriza 1815. i njene posljedice na razvoj makarskog stanovništva, u: *Kuga u Makarskoj i primorju 1815.*, ur. M. Tomasović, Makarska 2017., 185–210; ISTI, Kad smrt pozdere smrt: utjecaj pandemije španjolske gripe iz 1918. g. na dinamiku patocenične promjene u sjevernoj Hrvatskoj, u: *Smrt u opusu Vladana Desnice i europskoj kulturi: poetički, povijesni i filozofski aspekti*, ur. I. Cvijović Javorina – D. Roksandić, Zagreb 2018., 451–462; K. PULJIZEVIĆ, *U ženskim rukama. Primalje i porođaj u Dubrovniku (1815–1918)*, Zagreb – Dubrovnik 2016.; D. BOŽIĆ BOGOVIĆ, Južnobaranjsko društvo u matičnim knjigama

tva, međutim, dugo su ostajala razmjerno zapostavljeno područje istraživanja.[3] Jednim od uzora se može smatrati statističko-strukturalna analiza dubrovačkih osobnih imena 19. stoljeća Žarka Muljačića,[4] a važne su metodološke i sadržajne poticaje dali radovi Nenada Vekarića i Nike Kapetanića o utjecaju kršćanstva na izbor osobnih imena u selima Dubrovačke Republike te istraživanja Stjepana Krivošića o sjeverozapadnoj Hrvatskoj.[5]

U novije je vrijeme slika bitno potpunija. Anđela Frančić dala je sintetski pregled hrvatske imenske baštine 19. stoljeća,[6] a niz regionalnih studija, od Splita i Istre preko Dalmatinske zagore i doline Neretve do varaždinskoga kraja i Podravine, omogućuje da se pojedinačni nalazi napokon smjeste u širi usporedni okvir.[7] Za Blato su posebno važna istraživanja povijesti stanovništva Ivane Lazarević i Nenada Vekarića o početku demografske tranzicije 1870-ih godina, koja donose i zasebno poglavlje o osobnim imenima,[8] te rad Darije Vučijević i Ivane Lazarević o mreži kumova u Blatu i Pupnatu, dragocjen za razumijevanje mehanizama imenovanja djece.[9]

---

18. stoljeća, *Povijesni prilozi*, 35/50, Zagreb 2016., 99–136; D. DOBLANOVIĆ, *Žrvanj života: stanovništvo Savičente od početka 17. do početka 19. stoljeća*, Zagreb 2017.; D. BOŽIĆ BOGOVIĆ – E. LOVAŠ, *Stanovništvo reformirane vjeroispovijesti u južnoj Baranji 1750. – 1850.*, Slavonski Brod – Osijek 2019.; E. LOVAŠ – D. BOŽIĆ BOGOVIĆ, Nesretni smrtni slučajevi i nasilna smrt u matičnim knjigama umrlih reformiranoga stanovništva u južnoj Baranji (1750. – 1850.), *Povijesni prilozi*, 43/66, Zagreb 2024., 299–325; D. BOŽIĆ BOGOVIĆ – E. LOVAŠ, Dječji mortalitet u matičnim knjigama umrlih reformiranoga stanovništva u južnoj Baranji (1750. – 1850.), *Povijesni prilozi*, 44/69, Zagreb 2025., 153–192; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Zadarska matična knjiga umrlih 1651. – 1667., *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 67, Zadar 2025., 59–97. Za povijesnu antroponimiju starijih razdoblja usp. B. BRGLES – A. ČILAŠ ŠIMPRAGA, Prilog proučavanju osobnih imena u 16. stoljeću (na primjeru vlastelinstava Susedgrad i Donja Stubica), *Folia onomastica Croatica*, 25, Zagreb 2016., 21–51 i B. BRGLES – D. IVŠIĆ MAJIĆ, Osobna imena u registru goričkoga desetinskog okruga iz 1464. godine, *Folia onomastica Croatica*, 31, Zagreb 2022., 29–51.

3 M. MITTERAUER, *Ahnen und Heilige: Namengebung in der europäischen Geschichte*. München 1993.; S. WILSON, *The Means of Naming: A Social and Cultural History of Personal Naming in Western Europe*, London 1998.; A. MINELLO, G. DALLA-ZUANNA, Breaking Traditional Rules: The Onomastic Revolution and the Demographic Transition, *The Journal of Interdisciplinary History*, 2026., 56/4, 407–433.

4 Ž. MULJAČIĆ, Osobna imena u Dubrovniku (župa Grad) od 1800. do 1900. god. (Prilog statističko-strukturalnoj analizi naših antroponima), *Filologija*, 4, Zagreb 1963., 111–128.

5 N. KAPETANIĆ – N. VEKARIĆ, Utjecaj kršćanstva na izbor osobnih imena u selima Dubrovačke Republike, *Anali Zavoda za povijesne znanosti JAZU u Dubrovniku*, 28, Dubrovnik 1990., 145–167; N. VEKARIĆ, *Pelješki rodovi (A–K)*, Dubrovnik 1995., 9–18; S. KRIVOŠIĆ, *Stanovništvo i demografske prilike u sjeverozapadnoj Hrvatskoj u XVIII. i prvoj polovini XIX. stoljeća*, Varaždin 1991., 111–112; ISTI, Virje II. – Iz demografske povijesti đurđevačke regimente, *Podravski zbornik*, 13, Koprivnica 1987., 92–94.

6 A. FRANČIĆ, Hrvatska imena u 19. stoljeću, u: *Povijest hrvatskoga jezika, knj. 4: 19. stoljeće*, Zagreb 2015., 509–547.

7 Usp. A. ROGOŠIĆ, Osobna imena u Splitu u razdoblju preporodnoga pokreta, *Folia onomastica Croatica*, 25, Zagreb 2016., 143–165; A. ROGOŠIĆ – A. LUKETIN ALFIREVIĆ, Imena i prezimena splitskih nahoda u 19. stoljeću, *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb 2014., 209–241; S. BERTOŠA, Povijesna antroponimija i toponimija Barbanštine i Rakaljštine početkom XIX. stoljeća, u: Identitet Istre – ishodišta i perspektive, Zagreb 2006., 85–99. ; M. MANIN, Osobna imena i nadimci na Bujštini i Poreštini u prvoj polovini XIX. stoljeća, *Croatica Christiana periodica*, 30/58, Zagreb 2006., 153–166; M. FUMIĆ BISTRE, Antroponimija u matičnoj knjizi krštenih župe Lovran (1820. – 1860.), *Zbornik Lovranšćine*, 7/1, Lovran 2020., 13–31; M. VITEZ, Osobna imena u matičnim knjigama rođenih župe Kneginec od 1789. do 1900. godine, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, 31, Varaždin 2020., 75–103; A. ČILAŠ ŠIMPRAGA, Muška osobna imena u Promini, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/2, Zagreb 2011., 333–364; M. ŠUNJIĆ, Osobna imena i prezimena u župi Desne-Rujnica u 18. i 19. stoljeću, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 56/2, Dubrovnik 2018., 573–617; I. MATAIJA – S. VRCIĆ-MATAIJA, Antroponimija Velikog Žitnika u drugoj polovici 19. stoljeća, u: *Šime Starčević i hrvatska kultura u XIX. stoljeću*, Zadar – Gospić 2014., 183–196; V. MIHOLEK, Imena i nadimci u Đurđevcu od sredine XVI. do početka XX. stoljeća, *Podravina*, 13/26, Koprivnica 2014., 149–172.; M. FUMIĆ BISTRE, Onomastički pogled na matične knjige krštenih župe Jablanac (1860. – 1895.), *Senjski zbornik*, 46, Senj 2019., 233–248; M. BERTOŠA, *Djeca iz obrtaljke: nametnuto ime i izgubljeni identitet (imena i prezimena nahoda u XIX. stoljeću)*, Zagreb 2005.

8 I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata na Korčuli (1870–1880): početak demografske tranzicije, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 47, Dubrovnik 2009., 219–241.

9 D. VUČIJEVIĆ – I. LAZAREVIĆ, Mreža kumova u Blatu i Pupnatu na otoku Korčuli u drugoj polovici 19. stoljeća, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 56/2, Dubrovnik 2018., 479–500.

Novija istraživanja potvrđuju da se upotreba pojedinih imena i njihova učestalost razlikuju od naselja do naselja, od regije do regije i od zemlje do zemlje. Stoga smo se ovom prilikom odlučili za usporedbu dvaju naselja, po jedno iz južne i sjeverne Hrvatske: iz južne Hrvatske odabrano je Blato na otoku Korčuli, a iz sjeverne Peteranec kraj Koprivnice. Izabrali smo 19. stoljeće, i to dva desetgodišta: 1831. – 1840. i 1881. – 1890., kako bi se stanje s početka moglo usporediti sa stanjem s kraja stoljeća, u vrijeme kada je narodni preporod već mogao ostaviti traga u imenskom fondu.

Središnje istraživačko pitanje rada glasi: u kojoj su se mjeri modeli davanja osobnih imena u dvjema kontrastnim lokalnim studijama slučaja, dalmatinskoj otočnoj i podravskoj (u prvoj polovici 19. stoljeća ujedno vojnokrajiškoj) razlikovali na početku i na kraju 19. stoljeća te jesu li se tijekom stoljeća ti modeli približavali ili udaljavali? Iz njega proizlaze tri potpitanja: prvo, kolika je veličina imenskoga fonda i njegova koncentracija te kako se mijenjaju između dvaju desetgodišta; drugo, u kojoj se mjeri u dvama promatranim uzorcima javljaju slavenska i moguća preporodno motivirana imena te pojavljuju li se pretežno kao prva ili kao naknadna krsna imena; treće, koja su imena objema sredinama zajednička, a koja su regionalno specifična. Polazne su pretpostavke (radne hipoteze) bile: da će se između ranijega i kasnijega uzorka povećati podudarnost vodećih imena, premda se ukupni repertoari ne moraju približavati; da narodna imena u ruralne sredine ulaze kasno, pojedinačno i najprije na položaju drugoga ili trećega imena; te da tijekom stoljeća dolazi do postupnoga približavanja imenskih modela sjevera i juga.

2. IZVORI, METODOLOGIJA I TEORIJSKI OKVIR

Izvori za ovo istraživanje bile su matične knjige rođenih, odnosno krštenih, župa Blato i Peteranec. Matične knjige župe Blato čuvaju se u Državnom arhivu u Dubrovniku; za ovaj su rad korištene matične knjige rođenih (krštenih) 1824. – 1832., 1832. – 1838., 1838. – 1842.,[10] 1879. – 1886. i 1886. – 1892. godine. Podaci za osobna imena u Peterancu preuzeti su iz matičnih knjiga koje se čuvaju u Župnom uredu župe Sv. Petra i Pavla u Peterancu (matična knjiga rođenih 1829. – 1849.) i u Državnom arhivu u Varaždinu (matična knjiga rođenih 1878. – 1903.).[11]

Nekoliko je metodoloških napomena nužno. Imena su u matičnim knjigama zabilježena različitim grafijama i jezičnim oblicima, ovisno o razdoblju i zapisivaču, pa ih u radu donosimo u standardiziranome hrvatskom obliku, a važnije inačice u zagradama. Pritom se, kako je pokazao već Muljačić, javlja problem razgraničenja onomastičkih jedinica i njihovih inačica (alonima): pokraćeni i hipokoristični likovi katkad funkcioniraju kao samostalna imena.[12] Tako se, primjerice, na dubrovačkom području ime Mara rabilo kao hipokoristik imena Margarita[13], što valja imati na umu pri čitanju blatskih podataka. Mara je u statističkom dijelu rada spojena s Margaritom samo kada kontekst ili lokalna literatura opravdavaju takvu identifikaciju. Pri upisima s više imenskih sastavnica razlikovana su dvočlana osobna imena koja u konkretnome matičnom zapisu funkcioniraju kao jedinstvena onomastička jedinica od nizova dvaju ili triju međusobno samostalnih krsnih imena. Dvočlana imena poput Ane Marije, Filipa Jakova, Jurja Milana i Marka Antuna zadržana su u cjelovitom obliku i u statističkoj obradi računana kao jedna imenska jedinica. U slučajevima u kojima je kršteniku dano više samostalnih krsnih imena analizirana je samo prva onomastička jedinica, dok ostala imena nisu uključena u frekvencijske tablice.

Na početku razdoblja kojim se ovdje bavimo pri davanju imena novorođenom djetetu čvrsto je dominirao svetački imenski fond: prema odredbama Tridentskoga koncila župnici su morali voditi brigu

[10] I. FICOVIĆ, Zbirka matičnih knjiga u Historijskom arhivu u Dubrovniku, *Arhivski vjesnik*, 25, Zagreb 1982., 26. https://www.arhiv.hr/hr-hr/Pretraga-mati%C4%8Dnih-knjiga;

[11] Državni arhiv u Dubrovniku, matične knjige rođenih (krštenih) župe Blato 1824. – 1832., 1832. – 1838., 1838. – 1842., 1879. – 1886. i 1886. – 1892. godine. Župni ured Peteranec, Matične knjige rođenih (krštenih) 1789. – 1828. i 1829. – 1849.; Državni arhiv u Varaždinu; Matične knjige rođenih (krštenih) 1878. – 1903.

[12] O pojmovima »onomastička jedinica« i »alonim« te o metodološkim problemima statističko-strukturalne analize antroponima usp. Ž. MULJAČIĆ, Osobna imena u Dubrovniku, 111–116.

[13] Na dubrovačkom se području ime Mara rabilo kao hipokoristik osobnog imena Margarita, usp. N. KAPETANIĆ – N. VEKARIĆ, Utjecaj kršćanstva, 154.

da djeca na krštenju dobiju kršćanska, odnosno svetačka imena, dok su se narodna imena davala tek iznimno.[14] Valja, međutim, naglasiti da roditeljima nije bio na raspolaganju samo uži krug svetaca koji se slave u mjesecu rođenja djeteta jer su se mogli birati imena iz cjelokupnoga svetačkog fonda. Veza datuma rođenja i sveca ipak se u dijelu slučajeva jasno zamjećuje: u Blatu se, primjerice, ime Franko odnosno Franka često davalo djeci rođenoj oko dana sv. Frana.[15] Isto tako, ponavljanje istoga imena kod više djece u istoj obitelji u pravilu nije bilo posljedica utjecaja župnika: najčešće je riječ o ponavljanju imena prethodno umrloga istoimenog djeteta ili o volji imenovatelja (roditelja) koji su imenom častili djeda, baku, istoimenoga strica, kuma ili drugoga člana obitelji.[16] Za Blato i Peteranec takvu praksu treba provjeriti budućim istraživanjima koja bi obuhvatila i rekonstrukciju obitelji.

Metodološki se rad oslanja na statističko-strukturalni pristup koji je u analizu hrvatskih antroponima uveo Muljačić, a terminološki na suvremeno hrvatsko imenoslovlje: pod osobnim imenom razumije se obvezatan, nenasljedni individualni antroponim.[17] Analiza počiva na četirima pokazateljima: veličini imenskoga fonda, frekvenciji pojedinačnih imena, udjelu pet najčešćih imena kao mjeri koncentracije, prema uzoru na Muljačića i Vekarića,[18] te prisutnosti i položaju slavenskih i mogućih preporodno motiviranih imena u dvama promatranim uzorcima. Pri tumačenju izbora imena računamo s dvama tradicionalnim načelima, potvrđenima i u drugim hrvatskim sredinama 19. stoljeća: kalendarskim, vezanim uz svetački kalendar, i nasljednim, tj. imenovanjem po članovima obitelji i kumovima.[19] Demografska tranzicija u radu služi kao kronološki kontekst, a ne kao neposredno dokazan uzrok promjene imenskoga fonda. Inače je na širem dubrovačkom području, pa tako i u Blatu, demografska tranzicija započela upravo u drugoj polovici promatranoga stoljeća.[20]

3. BLATO I PETERANEC U 19. STOLJEĆU – OSNOVNI POVIJESNI KONTEKST

3.1. Blato

Blato je u 19. stoljeću bilo najveće naselje na otoku Korčuli i jedno od najvećih naselja na jadranskim otocima uopće. Leži na zapadnoj strani otoka, po brežuljcima i padinama Vele strane, uz jugoistočni rub Veloga polja. Tradicionalno zanimanje Blaćana bilo je vinogradarstvo, koje u novije vrijeme potiskuju tercijarne djelatnosti i industrija.

Do 1797. Blato je bilo pod vlašću Mletačke Republike, potom pod austrijskom, od 1805./1806. do 1813. pod francuskom, a nakon toga ponovno pod austrijskom upravom. Bilo je u sastavu komune Korčula; 1823. osnovan je zasebni općinski sindakat, a 1843. samostalna općina Blato. Od 1769. Blato je sjedište jedinstvene župe sa župnikom i dvojicom kapelana; 1789. imenovan je i treći kapelan za Velu Luku. Mnogi su se Blaćani preseljavali u Velu Luku, koja je 1849. postala samostalnom župom, a 1898. i samostalnom općinom. Blaćani (plemići i pučani) imali su pravo birati svoga župnika, a to je pravo pred kraj 19. stoljeća prešlo na općinsko vijeće. Blatskom su župom u 19. stoljeću upravljali župnici:

---

[14] Prema odredbama Tridentskoga koncila katolički su župnici morali voditi brigu da se djeci na krštenju daju kršćanska, odnosno svetačka imena; usp. D. VUČIJEVIĆ – I. LAZAREVIĆ, Mreža kumova, 490; A. FRANČIĆ, Hrvatska antroponimija poslije Tridentskoga koncila, u: *Tridentska baština: Katolička obnova i konfesionalizacija u hrvatskim zemljama*, ur. Z. Blažević – L. Plejić Poje, Zagreb 2016., 491–503.

[15] I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata, 239. Za Blato i Pupnat oko 1870. godine ipak nije utvrđena sustavna podudarnost dječjih imena i svetačkih spomendana; usp. D. VUČIJEVIĆ – I. LAZAREVIĆ, Mreža kumova, 490, 498.

[16] N. VEKARIĆ, Pelješki rodovi (A–K), 12; N. KAPETANIĆ – N. VEKARIĆ, Utjecaj kršćanstva, 145–167; D. VUČIJEVIĆ – I. LAZAREVIĆ, Mreža kumova, 490–491.

[17] P. ŠIMUNOVIĆ, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Zagreb 2009., osobito 143–208; A. FRANČIĆ, Što je osobno ime?, *Folia onomastica Croatica*, 15, Zagreb 2006., 71–80; ISTA, Hrvatska imena u 19. stoljeću, 509–547.

[18] Usp. Ž. MULJAČIĆ, Osobna imena u Dubrovniku, 119–124; N. VEKARIĆ, Pelješki rodovi (A–K), 9–18.

[19] A. ROGOŠIĆ, Osobna imena u Splitu, 143–165. Prijenos ovih načela na župe Blato i Peteranec treba uzeti kao radnu pretpostavku.

[20] *Početak demografske tranzicije u Hrvatskoj*, prir. N. VEKARIĆ – B. VRANJEŠ-ŠOLJAN, Dubrovnik 2009.; N. VEKARIĆ i dr., *Vrijeme ženidbe i ritam poroda. Dubrovnik i njegova okolica od 17. do 19. stoljeća*, Zagreb – Dubrovnik 2000.; I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata, 219–241.

Josip Marija Vranković, Antun Bačić, dr. Franjo Franulović, Antun Šeman, Ivan Stipković, Andrija Miloš, Stjepan Miločević, Marko Petković, Frano Donko Bačić, Marko Petković Kovač, Grgur Boski, Josip Bošković, Baldo Glavić, Petar Bačić i Ivan Šeman. Kulturni obzor toga svećenstva zorno ilustrira knjižnica župnika Franka Franulovića, popisana 1827. godine. Gospodarski se život Blata u 19. stoljeću temeljio na vinogradarstvu. Krize vinogradarstva u zapadnoj Europi privremeno su povećale potražnju za dalmatinskim vinom dok su vinska klauzula iz 1891. i filoksera potom pogoršale položaj lokalnoga vinogradarstva i utjecale na kasnije pojačano iseljavanje. O javnim funkcijama naselja svjedoči opis Petra Kuničića iz 1879. godine: u Blatu su tada djelovale dvije pučke škole (muška četverorazredna i ženska trorazredna), poštansko-brzojavni ured, oružništvo i financijska straža.[21]

3.2. Peteranec

Peteranec je jedno od najvećih sela koprivničke Podravine. Nalazi se sjeveroistočno od Koprivnice, udaljen oko pet kilometara, prema rijeci Dravi, na cesti koja Zagreb preko Križevaca i Koprivnice povezuje sa susjednom Mađarskom. Početkom druge polovice 18. stoljeća Peteranec je kratko imao status vojnog komuniteta. Tradicionalno zanimanje Peterančana je u 19. stoljeću bila poljoprivreda, koju tek u najnovije vrijeme potiskuju tercijarne djelatnosti. Peteranec se do 1871. godine nalazio u sastavu Vojne krajine, kao dio Đurđevačke pukovnije. Godine 1829. u Peteranec je preneseno sjedište satnije i trivijalne škole iz susjednoga Drnja, čime su ojačane središnje funkcije naselja. Taj su prijenos potaknule dugotrajne promjene dravskoga okoliša i poplave koje su ugrožavale Drnje, među kojima se izdvaja katastrofalna poplava 1827. godine. Razvitak peteranskoga školstva može se otada pratiti u kontinuitetu, iako je zasebna škola zabilježena i u 18. stoljeću. Od 1871. do 1875. Peteranec je bio sjedište kotara pod koji je spadao jugozapadni i sjeveroistočni dio Koprivničke Podravine sa zapadnim dijelom Prekodravlja, a ukidanjem kotara postao je sjedištem općine. Župa je obnovljena 1789. godine (dotad je Peteranec spadao pod župu Drnje), a njome su tijekom 19. stoljeća upravljali župnici: Matija Krančina, Laurencije Kocianić, Josip Begović, Daniel Prusac, Jeronim Martin Šantuš, Kuzma Telebar, Ivan Ivko i Ivan Horvatić. Posljednjih desetljeća 19. stoljeća, zbog prenapučenosti, dio se stanovnika Peteranca preseljavao na tzv. »konake« uz rijeku Dravu, gdje su se oblikovala nova naselja: Otočka na lijevoj i Komatnica na desnoj obali Drave. Komatnica se kao zasebno naselje iskazuje od popisa 1890., a Otočka/Peteranečki Konaci od popisa 1900. godine.[22]

---

21 M. GJIVOJE, *Otok Korčula*, Zagreb 1968.; A. KALOGJERA, *Stanovništvo korčulansko-pelješke regije*, Split 1971.; L. MIROŠEVIĆ, Društveno-geografska preobrazba zapadnog dijela otoka Korčule, *Geoadria*, 13/2, Zadar 2008., 155–185.; I. PROTIĆ, *Župa Blato od IV – XX st.*, I. dio, Blato 1976., II. dio, Blato 1978.; A. MARINOVIĆ, Pogled u gospodarsko-društveno stanje otoka Korčule sredinom i u drugoj polovici XVIII. stoljeća, *Pomorski zbornik*, 10, Rijeka 1972., 305–338; ISTI, Povijesni korijeni općine Smokvica, *Smokvički zbornik*, Smokvica 1998., 35; F. OREB, Pabirci o gospodarskim i društvenim prilikama u Smokvici od 1815. do 1914., *Smokvički zbornik*, Smokvica 1998., 45.; M. ŠUNJIĆ, Knjižnica župnika Franka Franulovića u Blatu: govore li zaista knjige o ljudima?, *Lanterna*, 5, 2022., 32–41.; F. MIROŠEVIĆ, Osvrt na gospodarske i društveno-političke prilike u Dalmaciji u vrijeme borbe za političko osamostaljenje Vele Luke od Blata, u: *Vela Luka na putu samosvojnog razvoja*, ur. F. Mirošević, Vela Luka 2000., 115–130; usp. I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata, 222–223.; S. PIPLOVIĆ, Javne gradnje u općini Blato tijekom XIX. stoljeća, u: *Vela Luka na putu samosvojnog razvoja*, ur. F. Mirošević, Vela Luka 2000., 146.; P. MILAT PANŽA, *Rječnik govora Blata na Korčuli*, Zagreb 2015.

22 D. KOMORČEC, *Kronika: 200 godina crkve u Peterancu: 1773. – 1973.*, Peteranec 1973.; D. FELETAR, *Prilozi za povijest Podravke*, Koprivnica 1980.; D. FELETAR, *Podravina*, Koprivnica 1988.; Dokumentacija Područne škole »Fran Galović« Peteranec u arhivu Osnovne škole Drnje; Dokumentacija Župnog ureda Peteranec.; D. FELETAR, *Podravina*, Koprivnica 1973.; D. FELETAR, *Industrija Podravine: industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Podravine*, Zagreb 1984.; H. PETRIĆ – I. OBADIĆ, O poplavama rijeke Drave u varaždinskoj i koprivničkoj Podravini od 17. do 19. stoljeća, *Podravina*, 6/12, Koprivnica 2007., 136–147; H. PETRIĆ – N. CIK, Contributions to the knowledge of the river Drava flood in 1827, *Ekonomska i ekohistorija*, 17/1, 2021., 15–33.; H. PETRIĆ, Prilozi za povijest školstva u Peterancu 1765. – 1918., *Podravski zbornik*, 26/27, Koprivnica 2000., 91–103; ISTI, Iz povijesti sjevernoga dijela Virovskoga dekanata. Prilog poznavanju razvitka župa Drnje, Hlebine, Sigetec, Peteranec i Gola, od srednjega vijeka do sredine 19. stoljeća, *Tkalčić*, 5, Zagreb 2001., 199–242.; M. NJERŠ, *Zableni zvoni. Djelići baštine Peteranca*, Koprivnica 2013.

4. KRETANJE BROJA STANOVNIKA TIJEKOM 19. STOLJEĆA

Kretanje ukupnoga broja stanovnika Blata i Peteranca tijekom 19. stoljeća prikazano je u tablicama 1 i 2 te na grafikonu 1.

Tablica 1. Kretanje ukupnoga broja stanovnika u Blatu tijekom 19. stoljeća (podatci za 1837. i 1869. obuhvaćaju Blato i Velu Luku)

1820.	1837.*	1857.	1869.*	1880.	1890.	1900.
2591	4245	3450	4928	4035	4981	5781

Izvori: Kalogjera 1969; Kalogjera 1977; Protić 1978; Korenčić 1979; Oreb 1998. * Godine 1837. i 1869. Blato je popisano zajedno s Velom Lukom.[23]

Godine 1857. Blato je imalo 3450, a Vela Luka 1218 stanovnika, ukupno 4668; udio Blata u njihovu zbroju iznosio je 73,9 %. Iako možemo grubo procijeniti da je Blato 1837. moglo imati oko 3141 žitelja, zbog promjenjiva teritorijalnog obuhvata podatak za 1837. ne omogućuje pouzdanu procjenu stanovništva samoga Blata stoga ga ne treba koristi kao čvrst demografski nazivnik. Godine 1869. Blato je vjerojatno imalo između približno 3400 i 3600 stanovnika. U dugom je trajanju stanovništvo Blata snažno poraslo, ali prikazani podatci sadržavaju oscilacije i promjene teritorijalnog obuhvata. Od početka (1820.) do kraja stoljeća ukupni broj stanovnika (1900.) više se nego udvostručio, odnosno povećao za 3190 stanovnika. Dostupni podatci upućuju na važnu ulogu prirodnoga prirasta, ali bez serije migracijskoga salda nije moguće odrediti njegov relativni doprinos ukupnome rastu. Kako značajnija useljavanja nisu zabilježena, riječ je ponajprije o snažnom prirodnom priraštaju, i to unatoč stalnom iseljavanju u prekomorske zemlje (pojedinačni su slučajevi odlaska u Ameriku zabilježeni još od sredine 18. stoljeća), u Velu Luku te u druga područja, primjerice u Imotsku krajinu, Lumbardu, na Hvar, Brač i Vis. Manja su useljavanja ipak zabilježena, osobito početkom 19. stoljeća, kada u Blato doseljavaju obitelji Lipovac, Vežić, Loje, Suličić, Tomas, Škrivanić, Kalođera, Juretić, Kosović i Petričević, koje i danas žive u Blatu; u 19. su se stoljeću doselile (i dijelom odselile) i obitelji Dević, Kalafatti, Ozretić i Raschi, a iz drugih naselja otoka došli su Radovanovići iz Pupnata i Tomići iz Čare te Giovanelli, La Neve, Trojanis, Sogaro i Foretić iz Korčule. Toj je imigraciji najvjerojatniji poticaj bila velika glad koja je početkom 19. stoljeća zahvatila otok. Prema istraživanjima župnika Ive Protića na temelju starih blatskih matičnih knjiga, od 1800. do 1849. ukupno je rođeno 5828 djece (prosječno godišnje 116,6), a umrlo 3989 žitelja (prosječno 79,8), pa je prirodni priraštaj iznosio 1839 osoba ili prosječno 36,8 godišnje. U razdoblju 1850. – 1899. rođeno je 7795 djece (prosječno 155,9), a umrlo 4774 žitelja (prosječno 95,5), uz prirodni priraštaj od 3021 osobe ili prosječno 60,4 godišnje. U cijelom je 19. stoljeću u Blatu, dakle, rođeno 13.623 djece (prosječno 136,2 godišnje), umrlo 8763 žitelja (prosječno 87,6), a prirodni je priraštaj iznosio 4860 osoba ili prosječno 48,6 godišnje.[24]

[23] A. KALOGJERA, Otok Korčula. Prilog poznavanju socijalno-geografskih obilježja, *Radovi Geografskog instituta*, 8, Zagreb 1969., 90; ISTI, Gospodarstvo otoka Korčule u XVII. i XVIII. stoljeću, *Radovi Pedagoške akademije*, 2, Split 1977.; I. PROTIĆ, Župa Blato, II. dio, 148; M. KORENČIĆ, *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857–1971*, Zagreb 1979., 348; F. OREB, Pabirci, 51–52. Prema mrežnoj publikaciji *Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001.* (Državni zavod za statistiku) Blato je 1880. imalo 4091, a 1900. godine 5887 stanovnika; Lazarević i Vekarić broj stanovnika Blata 1869. procjenjuju na 3461. Usp. I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata, 224. Razlike prema podacima u Tablici 1 proizlaze iz različitih izdanja popisne statistike.

[24] I. PROTIĆ, Demografsko kretanje Blata u zadnja tri stoljeća, u: *Župa Blato*, II. dio, 146–151.

Tablica 2. Kretanje ukupnoga broja stanovnika u Peterancu tijekom 19. stoljeća

1808.	1817.	1826.	1839.	1851.	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.
1799	1457	2026	2245	2199	2405	2645	2433	2384	2371

Izvori: Korenčić 1979; Feletar 1981; Krivošić 1983.[25]

Ukupan broj stanovnika Peteranca pao je početkom 19. stoljeća, ali bez dodatnih izvora nije moguće pouzdano razlučiti učinke ratovanja, bolesti, migracija i promjena popisnoga obuhvata. Obnova je do 1826. godine bila dovršena, dijelom prirodnim priraštajem, a dijelom useljavanjem, kada Peteranec broji više od 2000 stanovnika. Razvojem i jačanjem središnjih funkcija broj stanovnika raste, uz privremeni pad sredinom stoljeća, a najveći broj žitelja tijekom 19. stoljeća Peteranec ima 1869. godine, vjerojatno ponajprije zahvaljujući visokom prirodnom priraštaju. Nakon toga dio se stanovnika iseljava na »konake«, stalna boravišta u dravskim šumama za pastire i stoku s kultiviranim komadima zemljišta. Zbog nedostatka zemljišta i prenapučenosti dio članova peteranskih obiteljskih zadruga ondje ostaje trajno živjeti, osnivajući nove obitelji, pa iz konaka nastaju naselja Komatnica (na desnoj obali Drave) i Otočka (u Prekodravlju). Upravo zbog osnivanja tih novih naselja u popisima se prema kraju 19. stoljeća bilježi postupan pad ukupnoga broja žitelja Peteranca: u Komatnici su 1890. popisana 153 stanovnika, a 1900. godine 234, dok je Otočka 1900. godine, još pod nazivom Peteranečki Konaci, imala čak 477 stanovnika.[26]

Kako bi podatci o rađanju bili usporedivi s drugim istraživanjima, natalitet valja izraziti stopom, odnosno brojem živorođenih na 1000 stanovnika. Budući da za promatrana desetgodišta raspolažemo ukupnim brojem krštenja iz matičnih knjiga, a broj stanovnika možemo procijeniti iz popisnih podataka, u tablici 3 donosimo procijenjene prosječne godišnje stope nataliteta obiju župa.

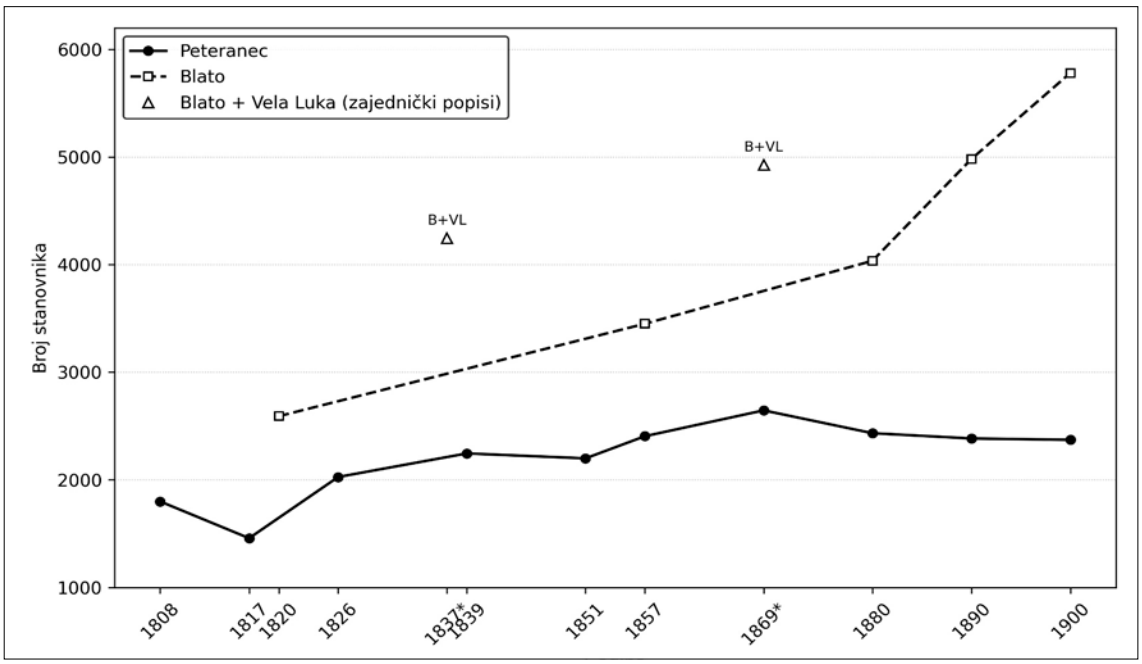

Grafikon 1. Kretanje broja stanovnika Blata i Peteranca u 19. stoljeću
Izvori: kao u tablicama 1 i 2. * Točke 1837. i 1869. za Blato prikazuju zajednički broj stanovnika Blata i Vele Luke te nisu izravno usporedive s ostalim točkama koje se odnose samo na Blato.

[25] M. KORENČIĆ, Naselja i stanovništvo, 344; D. FELETAR, Stanovništvo Podravine 1981. godine, *Podravski zbornik*, 7, Koprivnica 1981., 101–109; S. KRIVOŠIĆ, Stanovništvo Podravine 1659–1859, *Podravski zbornik*, 9, Koprivnica 1983., 162.

[26] Prema podatcima iz matičnih knjiga župe Peteranec i spomenice župe.

Tablica 3. Procijenjene približne prosječne godišnje stope krštenja/rođenja u župama Blato i Peteranec (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

Župa i razdoblje	Rođeni ukupno	Prosječno godišnje	Procijenjeni broj stanovnika	Stopa nataliteta (‰)
Blato, 1831. – 1840.	1371	137,1	oko 3141	oko 43,7
Blato, 1881. – 1890.	1833	183,3	oko 4508	oko 40,7
Peteranec, 1831. – 1840.	1004	100,4	2245	oko 44,7
Peteranec, 1881. – 1890.	769	76,9	oko 2409	oko 31,9

Izvor: Matične knjige župa Blato i Peteranec; popisni podaci iz tablica 1 i 2.

Procijenjene stope nataliteta u desetgodištu 1831. – 1840. vrlo su slične u objema župama (oko 43,7 ‰ u Blatu i 44,7 ‰ u Peterancu). Vrijednosti su visoke i kompatibilne s predtranzicijskim demografskim režimom, ali ih zbog procijenjenih nazivnika treba tumačiti oprezno. Potkraj stoljeća procijenjena blatska stopa ostaje visoka (oko 41 ‰), dok peteranska pada na oko 32 ‰ što možda možemo tražiti kroz utjecaj preseljenja na konake, no to se može procijeniti tek budućim istraživanjima nakon provjere župne pripadnosti i mjesta prebivališta upisanoga u matičnim knjigama. Pouzdanu referentnu točku za Blato daju Lazarević i Vekarić: za desetljeće 1870. – 1880. izračunali su prosječnu godišnju stopu nataliteta od 42,30 ‰, mortaliteta 25,19 ‰ i prirodnoga prirasta 17,11 ‰, uz jasne prve simptome demografske tranzicije.[27]

5. IMENSKI FOND DVIJU ŽUPA

U promatranim desetgodištima u župi Blato zabilježene su 64 muške i 54 ženske imenske jedinice, a u župi Peteranec 43 muške i 32 ženske. Iza tih se ukupnih brojeva krije snažna dinamika: u Blatu je u desetgodištu 1831. – 1840. bilo u upotrebi 31 muško i 25 ženskih imena, a 1881. – 1890. čak 58 muških i 44 ženskih, imenski se fond, dakle, gotovo udvostručio. Kod ženskih se imena ta obnova može iskazati i precizno: deset imena prve dekade, među njima i tako česta kao Helena, Antonija i Magdalena, potkraj stoljeća više se ne javlja, a pridošlo je 29 novih, pa ukupni fond obaju desetgodišta obuhvaća 54 imena; kod muških se imena dio fonda prve polovice stoljeća također gubi, a pojavljuje se niz novih. U Peterancu je fond u desetgodištu 1831. – 1840. bio znatno uži, 22 muška i svega 11 ženskih imena, a do desetgodišta 1881. – 1890. narastao je na 40 muških i 32 ženska imena. Kod ženskih imena nijedno ime prve dekade nije nestalo: svih se jedanaest (Ana, Marija, Katarina, Doroteja, Rozalija, Barbara, Helena, Klara, Terezija, Franciska/Franja i Cecilija) javlja i potkraj stoljeća, a pridošlo je 21 novo ime. Kod muških su imena iz upotrebe nestali puni lik Baltazar, zamijenio ga je pokraćeni oblik Bolto, te rijetka imena Emanuel i Herman Karlo, dok se pojavilo 21 novo ime, među njima Antun, Lovro, Adam, Gašpar, Valentin, Viktor, Mirko, Dragutin i Ladislav. U Blatu je u desetgodištu 1831. – 1840. rođeno 680 muške djece i 691 žensko dijete (ukupno 1371), a 1881. – 1890. godine 960 muške i 873 ženske djece (ukupno 1833). U Peterancu je 1831. – 1840. rođeno 503 dječaka i 501 djevojčica (ukupno 1004), a 1881. – 1890. godine 400 muške i 369 ženske djece (ukupno 769), što u oba desetgodišta daje 1773 krštenja ili prosječno oko 89 godišnje.

Cjelovit usporedni popis imenskoga fonda obiju župa donosimo na način da su imena potvrđena u objema župama poravnata u istom retku, a prazna polja pokazuju imena potvrđena samo u jednoj od njih.

[27] I. PROTIĆ, Demografsko kretanje Blata, 148–149; I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata, 219–241. Stope su grube procjene. Izračunane su dijeljenjem prosječnoga godišnjeg broja rođenih s procijenjenim brojem stanovnika oko sredine desetgodišta: za Blato 1831. – 1840. uzeta je procjena za 1837. godinu (oko 3141; 74 % od 4245 stanovnika popisanih zajedno s Velom Lukom), a za 1881. – 1890. sredina popisnih vrijednosti 1880. i 1890. (oko 4508); za Peteranec 1831. – 1840. uzet je popis iz 1839. (2245), a za 1881. – 1890. sredina popisa 1880. i 1890. (oko 2409). Riječ je, dakako, o grubim procjenama. Valjalo bi napraviti zasebno istraživanje koje bi propitalo je li smanjenje peteranskoga nataliteta možda djelomično posljedica preseljenja na konake.

Tablica 4. Muška osobna imena u Blatu i Peterancu (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

Blato	Peteranec
	Adam
Ambroz	
Andrija	Andrija
Anselm	
Antun (Ante)	Antun
Baldo	Baltazar
Bartol (Bartul)	Bartol
Benedikt	
	Blaž
	Bolto
Božo	
Ćiril	
Danijel	
Dominik	
Donko	
	Dragutin
	Eduard
Egidije	
	Emanuel
	Eugen
	Fabijan
Filip	Filip
Filip Jakov	
	Florijan (Florian)
Frano (Franko, Franjo)	Franjo
	Gašpar
Grgur	
	Herman Karlo
	Ignac (Ignacije)
Ilija	
Ivan	Ivan
Jakov	Jakov (Jakup, Jakob)
Jerko (Jeronim)	
Josip	Josip
Jozo	
Juraj (Juro, Gjuraj)	Juraj
Juraj Milan	
Justo	
Kuzma	
Kvirin	
	Ladislav
Liberal	
Lovrijenac (Lovrjenac)	
Lovro	Lovro
Luka	Luka
Manoliberale	
Marin	Marin
Marko	Marko
Marko Antun	
Martin	Martin
Mato (Mate, Matij, Matija)	Matija (Mato, Matej, Matko)
Miho (Mihovil, Miće)	Mihael (Mihalj)
Mikula	
	Mirko
Miroslav	
Nikola	Nikola
Patricio	
Pavao (Paval)	Pavao
Petar	Petar
Petar Joze	
Prijam	
Radoslav (Rado)	
	Rajmund
Rikard	
	Rok
Saverio	
Serafin	
Spasoje	
Srećko	
	Stefan
Stjepan (Stijepan, Stipan)	Stjepan
Šimun	Šimun
Špiro	
Tadija	
Toma	Toma (Tomo)
Vacslav	
	Valentin (Valent)
Vid	Vid
	Viktor
Vinko (Vice, Vicko)	
Vjekoslav	
Vladimir	
Vlaho	

Izvor: matične knjige župa Blato i Peteranec. U zagradama su navedene inačice zabilježene u maticama.

Tablica 5. Ženska osobna imena u Blatu i Peterancu (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

Blato	Peteranec
	Agneza
Amalija	
Ana (Anica, Anka)	Ana
	Anastazija
	Ana Lucija
	Ana Marija
Anta	
Antonija	Antonija
	Apolonija
Arsenija	
	Aurora Marija
Barbara	Barbara
Benka	
	Cecilija
Cvijeta	
Danica	
	Doroteja
	Elizabeta
Emilija (Emica)	
Eurosija	
	Eva
Filomena (Fila)	
Frana	Franja (Franciska)
	Gertruda

Blato	Peteranec
Helena	Helena
Ivana (Ivica, Ivka)	
Jakobina (Jaka, Jakica)	
Jela	
Jelena	Jelena
Jerka (Jera)	
Josipa (Jozefina, Joza)	Josipa
Julija	
	Julijana
Kata (Katarina)	Katarina
	Klara
Kora	
Lucija	
Magdalena	Magdalena
Manda	
Manojela	
Mara, Margarita (Marga)	Margareta (Margarita)
Marija	Marija
Matea	
Matija	
Milica	
	Monika
Nikoleta	
Nina	
Palma	
Pama	
Paskuša	
Paula	
Pavlica	
Pelegrina	
Petrina (Perina)	
Petronila	
	Regina
	Roza (Rozalija)
Ruža	
	Sofija
Stanislava	Stanislava
Stjepanija (Štefanija)	
Suzana	
Šima	
Tereza	Terezija
Tomasina	
Tomica	
Uršula (Ursa)	Ursula
Veronika	Veronika
Vica	
Žuva	

Izvor: matične knjige župa Blato i Peteranec. U zagradama su navedene inačice zabilježene u maticama.

Usporedni popis jasno pokazuje da su dvije župe dijelile zajedničku svetačku jezgru: uz navedena filološka izjednačenja u objema su župama potvrđena 23 muška i 15 ženskih imena (leksemi Andrija, Antun, Bartol, Filip, Franjo/Frano, Ivan, Jakov, Josip, Juraj, Lovro, Luka, Marin, Marko, Martin, Matija/Mato, Mihael/Miho, Nikola, Pavao, Petar, Stjepan, Šimun, Toma i Vid, odnosno Ana, Antonija, Barbara, Franja/Frana, Helena, Jelena, Josipa, Katarina/Kata, Magdalena, Margareta/Margarita, Marija, Stanislava, Terezija/Tereza, Uršula i Veronika). Šira regionalna rasprostranjenost zahtijevala bi usporedbu s drugim hrvatskim kajkavskim krajevima. Južnu, otočnu sredinu odaju imena poput Kuzma, Vlaho, Špiro, Božo, Donko, Jerko i Vicko, odnosno Jakobina, Vica, Žuva, Manda ili Paskuša. Sjevernu, podravsku sredinu obilježavaju pak Bolto, Valentin, Rok, Florijan, Gašpar i Blaž, odnosno Doroteja, Barbara, Apolonija, Cecilija i Gertruda, imena karakteristična za kajkavski sjever, od kojih se većina u Blatu uopće ne javlja ili je vrlo rijetka.

6. NAJČEŠĆA OSOBNA IMENA

Učestalost pet najčešćih muških i ženskih imena u objema župama i u oba desetgodišta prikazana je u tablicama 6 i 7.

Iz analize tablica može se izdvojiti nekoliko detalja. Među 37 peteranskih krštenika upisanih u desetgodištu 1881. – 1890. pod drugim najfrekventnijim imenom Franjo, nalazio se i budući hrvatski književnik Fran Galović (1887. – 1914.).[28] U Peterancu je najčešće muško ime prve polovice stoljeća, Mihael, do kraja stoljeća palo na četvrto mjesto, a njegov se udio smanjio sa 16,9 % na 6,8 %; imena Toma, Josip i Andrija potkraj stoljeća više se ne nalaze među pet najučestalijih. Ime Ivan popelo se s petoga na prvo mjesto, ali uz pad udjela s 10,7 % na 9,8 %, što ponajbolje govori o snažnoj raspršenosti peteranskoga fonda na kraju stoljeća. U Blatu su, nasuprot tomu, dva vodeća imena, Ante i Ivan, samo

[28] Državni arhiv u Varaždinu, Matična knjiga rođenih (krštenih) župe Peteranec 1878. – 1903., upis Franje Galovića iz 1887. godine, Iako je u matičnoj knjizi krštenih zabilježen kao Franjo Galović, u književnosti se kasnije afirmirao pod pokraćenim oblikom imena Fran. D. DETONI-DUJMIĆ, *Fran Galović*, Zagreb 1988., 8.

Tablica 6. Frekvencija pet najčešćih muških osobnih imena u Blatu i Peterancu (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

	Blato – ime	broj	%	Peteranec – ime	broj	%
			1831. – 1840.			
1.	Ante	134	19,7	Mihael	85	16,9
2.	Ivan	114	16,8	Toma	64	12,7
3.	Frano	86	12,6	Josip	63	12,5
4.	Marko	56	8,2	Andrija	62	12,3
5.	Kuzma	55	8,1	Ivan	54	10,7
	Pet najčešćih ukupno	445	65,4	Pet najčešćih ukupno	328	65,2
			1881. – 1890.			
1.	Ivan	160	16,7	Ivan	39	9,8
2.	Ante	159	16,6	Franjo	37	9,3
3.	Frano	114	11,9	Juraj	30	7,5
4.	Marko	86	9,0	Mihael	27	6,8
5.	Petar	78	8,1	Matija	26	6,5
	Pet najčešćih ukupno	597	62,2	Pet najčešćih ukupno	159	39,8

Izvor: Matične knjige župa Blato i Peteranec. Postotci su izračunani u odnosu na ukupan broj krštenika odgovarajućega spola u pojedinom desetgodištu (Blato: 680 dječaka i 691 djevojčica 1831. – 1840. te 960 dječaka i 873 djevojčica 1881. – 1890.; Peteranec: 503 dječaka i 501 djevojčica 1831. – 1840. te 400 dječaka i 369 djevojčica 1881. – 1890.).

Tablica 7. Frekvencija pet najčešćih ženskih osobnih imena u Blatu i Peterancu (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

	Blato – ime	broj	%	Peteranec – ime	broj	%
			1831. – 1840.			
1.	Marija	137	19,8	Ana	94	18,8
2.	Frana	122	17,7	Barbara	86	17,2
3.	Kata	107	15,5	Doroteja	81	16,2
4.	Margareta (Margarita)	95	13,7	Marija	76	15,2
5.	Jakobina	94	13,6	Katarina	65	13,0
	Pet najčešćih ukupno	555	80,3	Pet najčešćih ukupno	402	80,2
			1881. – 1890.			
1.	Marija	155	17,8	Marija	87	23,6
2.	Mara (skraćeno od Margarita)	145	16,6	Katarina	49	13,3
3.	Kata	134	15,3	Ana	25	6,8
4.	Jakobina	124	14,2	Franja	24	6,5
5.	Frana	124	14,2	Terezija	21	5,7
	Pet najčešćih ukupno	682	78,1	Pet najčešćih ukupno	206	55,8

Izvor: Matične knjige župa Blato i Peteranec. Postotci su izračunani u odnosu na ukupan broj krštenika odgovarajućega spola u pojedinom desetgodištu (Blato: 680 muških i 691 ženski krštenik 1831. – 1840. te 960 muških i 873 ženska 1881. – 1890.; Peteranec: 503 muška i 501 ženski krštenik 1831. – 1840. te 400 muških i 369 ženskih 1881. – 1890.).

zamijenila mjesta, uz gotovo nepromijenjene udjele (Ivan 16,8 % → 16,7 %; Ante 19,7 % → 16,6 %); Frano i Marko ostali su na trećem i četvrtom mjestu, a Kuzmu je na petome zamijenio Petar. Podatci za 1870. – 1880. i 1881. – 1890. upućuju na stabilnost vodećih blatskih imena u posljednjim desetljećima stoljeća.[29]

Kod ženskih imena razlika između sjevera i juga u prvoj je polovici stoljeća bila izrazita: u Peterancu su vodile Ana (18,8 %), Barbara (17,2 %) i Doroteja (16,2 %), imena kojih u Blatu među najučestalijima uopće nema (Doroteja u Blatu u promatranim desetgodištima nije zabilježena, a Barbara je bila vrlo rijetka), dok su u Blatu vodile Marija, Frana, Kata, Margareta i Jakobina. Do kraja stoljeća Marija postaje najčešće žensko ime u objema župama: u Peterancu njezin udio raste s 15,2 % na 23,6 %, dok se u Blatu, uz zadržano prvo mjesto, blago smanjuje s 19,8 % na 17,8 %. U Peterancu na drugo mjesto dolazi Katarina (13,3 %), a slijede Ana, Franja i Terezija; u Blatu se iza Marije nalazi Mara (16,6 %), zapravo hipokoristik Margarite, te Kata, Jakobina i Frana, čiji se udio smanjio sa 17,7 % na 14,2 %. Širenje imena Marija na prvo mjesto i na sjeveru i na jugu možda upućuje na približavanje obrasca davanja ženskih imena u drugoj polovici 19. stoljeća.

Za župu Peteranec su napravljene frekvencijske tablice svih osobnih imena po desetgodištima (tablice 8 i 9), a istim su postupkom izrađene i potpune frekvencije blatskih imena (tablice 10 i 11). Potpune tablice zorno pokazuju mehanizam raspršivanja fonda: u desetgodištu 1881. – 1890. čak se 18 od 40 muških i 12 od 32 ženska imena javlja tri ili manje puta, nasuprot devet od 22 muška i tek dva od 11 ženskih imena u prvome desetgodištu. Disperzija je, dakle, počivala ponajprije na pridolasku rijetkih imena uz očuvanu svetačku jezgru, slično kao u križevačkom uzorku 18. stoljeća, u kojem se 21 od 47 muških imena javljalo tri puta ili manje.

U Blatu se tri ili manje puta javlja 14 od 31 muškoga i 11 od 25 ženskih imena u prvom, a 38 od 58 muških i 26 od 44 ženska imena u drugom desetgodištu. Tablica blatskih muških imena otkriva još neke pojedinosti: Kuzma, peto ime prve dekade, zadržava gotovo isti apsolutni broj krštenika (55 → 54), ali mu udio pada s 8,1 na 5,6; pad udjela prvenstveno proizlazi iz povećanja ukupnoga broja krštenika, dok Juraj (17 → 38), Nikola (24 → 36) i Jerko (13 → 24) rastu i apsolutno.[30] Iako je, kako smo spomenuli, gubitak imena mjesta među pet vodećih imena za ime Kuzmu rezultat i snažnijega rasta drugih imena, to ne omogućuje pouzdan zaključak o promjeni roditeljskih preferencija. U Blatu se periferija fonda snažno proširila rijetkim imenima, dok je jezgra vodećih imena ostala vrlo koncentrirana.

Tablica 8. Frekvencija muških osobnih imena u župi Peteranec (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Adam	–	–	3	0,8
Andrija	62	12,3	15	3,8
Antun	–	–	10	2,5
Baltazar	16	3,2	–	–
Bartol	–	–	1	0,3
Blaž	3	0,6	2	0,5
Bolto	–	–	11	2,8
Dragutin	–	–	1	0,3
Eduard	–	–	1	0,3
Emanuel	1	0,2	–	–
Eugen	–	–	1	0,3
Fabijan	–	–	1	0,3
Filip	–	–	1	0,3

[29] I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata, 239.

[30] Državni arhiv u Dubrovniku, Matične knjige župe Blato; Župni ured Peteranec i Državni arhiv Varaždin, Matične knjige župe Peteranec.

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Florijan (Florian)	–	–	2	0,5
Franjo	21	4,2	37	9,3
Gašpar	–	–	1	0,3
Herman Karlo	1	0,2	–	–
Ignac (Ignacije)	21	4,2	18	4,5
Ivan	54	10,7	39	9,8
Jakov (Jakup, Jakob)	1	0,2	21	5,3
Josip	63	12,5	23	5,8
Juraj	22	4,4	30	7,5
Ladislav	–	–	1	0,3
Lovro	–	–	4	1,0
Luka	1	0,2	9	2,3
Marin	–	–	1	0,3
Marko	8	1,6	8	2,0
Martin	31	6,2	10	2,5
Matija (Mato, Matej, Matko)	3	0,6	26	6,5
Mihael (Mihalj)	85	16,9	27	6,8
Mirko	–	–	4	1,0
Nikola	1	0,2	1	0,3
Pavao	12	2,4	24	6,0
Petar	3	0,6	5	1,3
Rajmund	–	–	1	0,3
Rok	–	–	2	0,5
Stefan	–	–	1	0,3
Stjepan	28	5,6	20	5,0
Šimun	2	0,4	8	2,0
Toma (Tomo)	64	12,7	15	3,8
Valentin (Valent)	–	–	11	2,8
Vid	–	–	3	0,8
Viktor	–	–	1	0,3

Izvor: Matične knjige župe Peteranec. Postotci su izračunani u odnosu na 503 (1831. – 1840.), odnosno 400 (1881. – 1890.) muških krštenika.

Tablica 9. Frekvencija ženskih osobnih imena u župi Peteranec (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Agneza	–	–	7	1,9
Ana	94	18,8	25	6,8
Anastazija	–	–	1	0,3
Ana Lucija	–	–	1	0,3
Ana Marija	–	–	1	0,3
Antonija	–	–	1	0,3
Apolonija	–	–	2	0,5
Aurora Marija	–	–	1	0,3
Barbara	86	17,2	19	5,1

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Cecilija	3	0,6	16	4,3
Doroteja	81	16,2	10	2,7
Elizabeta	–	–	6	1,6
Eva	–	–	5	1,4
Franja (Franciska)	1	0,2	24	6,5
Gertruda	–	–	2	0,5
Helena	24	4,8	12	3,3
Jelena	–	–	1	0,3
Josipa	–	–	2	0,5
Julijana	–	–	2	0,5
Katarina	65	13,0	49	13,3
Klara	6	1,2	13	3,5
Magdalena	–	–	4	1,1
Margareta (Margarita)	–	–	14	3,8
Marija	76	15,2	87	23,6
Monika	–	–	9	2,4
Regina	–	–	3	0,8
Roza (Rozalija)	60	12,0	18	4,9
Sofija	–	–	4	1,1
Stanislava	–	–	1	0,3
Terezija	5	1,0	21	5,7
Ursula	–	–	4	1,1
Veronika	–	–	4	1,1

Izvor: Matične knjige župe Peteranec. Postotci su izračunani u odnosu na 501 (1831. – 1840.), odnosno 369 (1881. – 1890.) ženskih krštenika.

Tablica 10. Frekvencija muških osobnih imena u župi Blato (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Ambroz	1	0,1	–	–
Andrija	6	0,9	9	0,9
Anselm	–	–	1	0,1
Antun, Ante	134	19,7	159	16,6
Baldo	–	–	1	0,1
Bartol, Bartul	1	0,1	1	0,1
Benedikt	–	–	1	0,1
Božo	1	0,1	1	0,1
Ćiril	–	–	3	0,3
Danijel	–	–	2	0,2
Dominik	11	1,6	–	–
Donko	–	–	9	0,9
Egidije	1	0,1	1	0,1
Filip	2	0,3	–	–
Filip Jakov	–	–	1	0,1
Frano, Franko, Franjo	86	12,6	114	11,9

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Grgur	–	–	4	0,4
Ilija	–	–	1	0,1
Ivan	114	16,8	160	16,7
Jakov	18	2,6	15	1,6
Jerko, Jeronim	13	1,9	24	2,5
Josip	3	0,4	14	1,5
Jozo	–	–	1	0,1
Juraj, Juro, Gjuraj	17	2,5	38	4,0
Juraj Milan	–	–	1	0,1
Justo	–	–	1	0,1
Kuzma	55	8,1	54	5,6
Kvirin	–	–	1	0,1
Liberal	–	–	1	0,1
Lovrijenac, Lovrjenac	–	–	3	0,3
Lovro	3	0,4	1	0,1
Luka	1	0,1	3	0,3
Manoliberale	1	0,1	–	–
Marin	40	5,9	44	4,6
Marko	56	8,2	86	9,0
Marko Antun	1	0,1	–	–
Martin	–	–	2	0,2
Mato, Mate, Matij, Matija	10	1,5	11	1,1
Miho, Mihovil, Mićo	3	0,4	1	0,1
Mikula	–	–	9	0,9
Miroslav	–	–	1	0,1
Nikola	24	3,5	36	3,8
Patricio	1	0,1	–	–
Pavao, Paval	7	1,0	7	0,7
Petar	48	7,1	78	8,1
Petar Joze	–	–	1	0,1
Prijam	–	–	1	0,1
Radoslav, Rado	1	0,1	3	0,3
Rikard	–	–	1	0,1
Saverio	–	–	1	0,1
Serafin	–	–	1	0,1
Spasoje	–	–	1	0,1
Srećko	–	–	1	0,1
Stjepan, Stijepan, Štipan	5	0,7	9	0,9
Šimun	–	–	3	0,3
Špiro	2	0,3	1	0,1
Tadija	–	–	2	0,2
Toma	–	–	1	0,1
Vacslav	–	–	1	0,1
Vid	–	–	2	0,2

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Vinko, Vice, Vicko	14	2,1	25	2,6
Vjekoslav	–	–	3	0,3
Vladimir	–	–	1	0,1
Vlaho	–	–	2	0,2

Izvor: Matične knjige župe Blato. Postotci su izračunani u odnosu na 680 (1831. – 1840.), odnosno 960 (1881. – 1890.) muških krštenika.

Tablica 11. Frekvencija ženskih osobnih imena u župi Blato (1831. – 1840. i 1881. – 1890.)

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Amalija (Ljubica)	–	–	1	0,1
Ana (Anica, Anka)	2	0,3	19	2,2
Anta	–	–	4	0,5
Antonija (Antonia)	6	0,9	–	–
Arsenija	–	–	1	0,1
Barbara	1	0,1	1	0,1
Benka	–	–	1	0,1
Cvijeta	–	–	2	0,2
Danica	–	–	1	0,1
Emilija (Emica)	–	–	3	0,3
Eurosija	1	0,1	–	–
Filomena (Fila)	4	0,6	6	0,7
Frana	122	17,7	124	14,2
Helena	5	0,7	–	–
Ivana (Ivica, Ivka)	43	6,2	13	1,5
Jakobina (Jaka, Jakica)	94	13,6	124	14,2
Jela	–	–	13	1,5
Jelena	–	–	1	0,1
Jerka (Jera)	17	2,5	12	1,4
Josipa (Jozefina, Joza)	3	0,4	1	0,1
Julija	–	–	1	0,1
Kata (Katarina)	107	15,5	134	15,3
Kora	–	–	2	0,2
Lucija	8	1,2	14	1,6
Magdalena	3	0,4	–	–
Manda	–	–	2	0,2
Manojela	–	–	1	0,1
Margarita (Marga, Mara)	95	13,7	145	16,6
Marija	137	19,8	155	17,8
Matea	1	0,1	–	–
Matija	–	–	1	0,1
Milica	–	–	1	0,1
Nikoleta	2	0,3	–	–
Nina	–	–	1	0,1
Palma	13	1,9	2	0,2

Ime	1831. – 1840. broj	%	1881. – 1890. broj	%
Pama	–	–	12	1,4
Paskuša	1	0,1	–	–
Paula	3	0,4	–	–
Pavlica	–	–	1	0,1
Pelegrina	1	0,1	–	–
Petrina (Perina)	–	–	4	0,5
Petronila	–	–	1	0,1
Ruža	–	–	6	0,7
Stanislava (Stana)	2	0,3	–	–
Stjepanija (Štefanija)	–	–	3	0,3
Suzana	–	–	1	0,1
Šima	–	–	1	0,1
Tereza	–	–	1	0,1
Tomasina	–	–	1	0,1
Tomica	–	–	1	0,1
Uršula (Ursa)	9	1,3	6	0,7
Veronika	–	–	1	0,1
Vica	11	1,6	21	2,4
Žuva	–	–	27	3,1

Izvor: Matične knjige župe Blato. Postotci su izračunani u odnosu na 691 (1831. – 1840.), odnosno 873 (1881. – 1890.) ženskih krštenica.

7. KONCENTRACIJA I RASPRŠENOST IMENSKOGA FONDA

Udio pet najčešćih imena u ukupnom broju krštenika osjetljiv je pokazatelj koncentracije imenskoga fonda (grafikon 2). U desetgodištu 1831. – 1840. taj je udio u objema župama bio vrlo visok i gotovo jednak: kod muških krštenika iznosio je 65,2 % u Peterancu i 65,4 % u Blatu, a kod ženskih čak 80,2 % u Peterancu i 80,3 % u Blatu. U desetgodištu 1881. – 1890. putovi se dviju župa razilaze: u Peterancu udio pet najčešćih imena pada, na 39,8 % kod muških i 55,8 % kod ženskih krštenika, dok se u Blatu gotovo ne mijenja (62,2 % kod muških i 78,1 % kod ženskih). Blatsku stabilnost potvrđuju i podaci za međurazdoblje 1870. – 1880., kada je pet najčešćih imena obuhvaćalo 61,29 % muških i 76,86 % ženskih krštenika.[31] Raspršivanje imenskoga fonda, proces koji je Muljačić utvrdio za Dubrovnik, gdje je disperzija imena rasla tijekom cijeloga stoljeća (1800. je 132 djece dobilo 42 različita imena, a 1900. je 96 djece dobilo čak 57 imena), u Peterancu je, dakle, potkraj stoljeća bio u punom zamahu. U Blatu je jezgra vodećih imena ostala visoko koncentrirana, premda se ukupni repertoar znatno proširio rijetkim imenima.[32]

[31] Izjednačene su sljedeće imenske natuknice: Antun (Ante) = Antun; Baldo = Baltazar; Bartol (Bartul) = Bartol; Frano (Franko, Franjo) = Franjo; Jakov = Jakov (Jakup, Jakob); Juraj (Juro, Gjuraj) = Juraj; Mato (Mate, Matij, Matija) = Matija (Mato, Matej, Matko); Miho (Mihovil, Miće) = Mihael (Mihalj); Pavao (Paval) = Pavao; Stjepan (Stijepan, Stipan) = Stjepan; Toma = Toma (Tomo); odnosno kod ženskih imena: Ana (Anica, Anka) = Ana; Frana = Franja (Franciska); Kata (Katarina) = Katarina; Margarita (Marga) = Margareta (Margarita); Tereza = Terezija; Uršula (Ursa) = Ursula; Josipa (Jozefina, Joza) = Josipa. Bez tih izjednačenja broj zajedničkih natuknica bio bi manji. Pokraćeni likovi Bolto (: Baltazar), Mikula (: Nikola) i Stefan (: Stjepan) zadržani su kao zasebne natuknice jer su tako iskazani u građi. U blatskoj je građi Mara tretirana kao hipokoristična inačica imena Margarita te su oba oblika u statističkim tablicama objedinjena u jednu imensku jedinicu. Izvorni su oblici ipak navedeni radi uvida u promjenu uporabe.

[32] I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata, 239. Autori ističu skroman fond kršćanskih imena čije su inačice (primjerice Jure, Žuva) bliske i drugim otocima srednje Dalmacije.

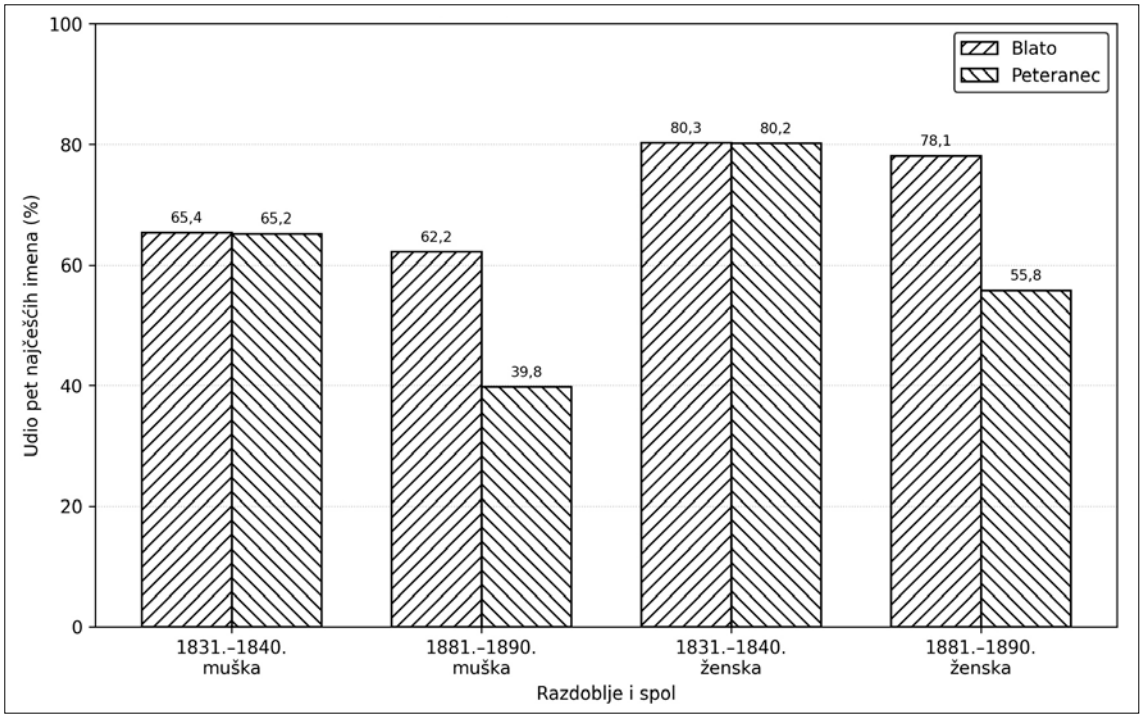

Grafikon 2. Udio pet najčešćih osobnih imena u ukupnom broju krštenika u Blatu i Peterancu (1831. – 1840. i 1881. – 1890.). To je pokazatelj koncentracije vodeće jezgre, a ne ukupnoga broja imena
Izvor: tablice 6 i 7.

8. NAJČEŠĆA IMENA U USPOREDNOM KONTEKSTU

Podatke o najfrekventnijim imenima u Blatu i Peterancu možemo usporediti s istraživanjima učestalosti osobnih imena u drugim krajevima južne i sjeverne Hrvatske. Na poluotoku Pelješcu, prema istraživanjima Nenada Vekarića, zabilježena je ponešto drugačija slika. Godine 1831. u Ponikvama su najfrekventnija muška imena bila Ivan (16,5 %), Nikola (12,7 %), Antun (11,9 %), Mato (11,2 %) i Miho (7,5 %), a ženska Marija (33,9 %), Ana (29,4 %), Kata (16,5 %), Jelena (8,7 %) te Frana i Nike (po 4,8 %). U razdoblju 1891. – 1900. u Crnoj Gori na Pelješcu najčešća su muška imena Antun (24,2 %), Ivan (20,0 %), Josip (8,6 %), Petar (8,6 %) i Nikola (7,1 %), a ženska Marija (29,5 %), Ana (21,7 %), Frana (15,1 %), Kata (13,9 %) i Jelena (8,4 %); u istom su razdoblju u Vignju najfrekventnija muška imena Ivan (19,5 %), Antun (14,4 %), Marko (7,6 %) te Josip i Luka (po 6,8 %), a ženska Marija (35,8 %), Frana (8,6 %), Kata i Magda (po 7,4 %) te Ana i Tereza (po 6,2 %). Udio pet najfrekventnijih imena u Ponikvama je 1831. iznosio 59,8 % kod muških i čak 93,4 % kod ženskih krštenika, u Crnoj Gori 1891. – 1900. bio je 68,6 % kod muških i 88,6 % kod ženskih, a u Vignju u istom razdoblju 55,1 % kod muških i 65,4 % kod ženskih krštenika.[33] Pelješke župe, dakle, i potkraj stoljeća zadržavaju visoku koncentraciju imena, po čemu su bliske Blatu, a bitno se razlikuju od Peteranca.

U Dubrovniku (župa Grad) u razdoblju 1800. – 1819., prema Muljačiću, najfrekventnija su muška imena bila Ivo, Niko, Antun, Pero i Mato, a najčešća ženska Marija, Anica, Kata, Jele i Mada. Usporedi li se fond imena u upotrebi 1800. i 1900. godine, od 42 imena iz 1800. do 1900. ih se sačuvalo 23, a 19 se izgubilo, uz pojavu 34 posve nova imena te se dubrovački fond, dakle, tijekom stoljeća snažno obnavljao i raspršivao.[34]

Za sjeverozapadnu Hrvatsku raspolažemo Krivošićevim podacima za razdoblje 1848. – 1857. U župi Križevci pet najfrekventnijih muških imena bila su Franjo (8,8 %), Stjepan (7,6 %), Josip (6,0 %),

[33] N. VEKARIĆ, Pelješki rodovi (A–K), 11.
[34] Ž. MULJAČIĆ, Osobna imena u Dubrovniku, 123–124 (Popis I. i Tablica I.).

Juraj (5,9 %) te Ivan i Karlo (po 4,9 %), a najčešća ženska imena Marija (11,6 %), Terezija (7,5 %), Ana (6,6 %), Helena (6,3 %) i Barbara (6,0 %). U župi Ludbreg najčešća su muška imena bila Juraj (11,1 %), Antun (6,9 %), Josip (6,7 %), Mihael (6,5 %) i Stjepan (6,4 %), a ženska Marija (23,4 %), Katarina (10,3 %), Terezija (10,3 %), Ana (9,3 %) i Helena (5,4 %). U župi Kuzminec kod muškaraca su prednjačili Blaž (11,2 %), Emerik (9,9 %), Josip (9,1 %), Tomo (8,4 %) i Juraj (7,5 %), a kod žena Marija (18,4 %), Katarina (12,9 %), Doroteja (11,0 %), Terezija (9,6 %) i Franjica (9,3 %).[35] U svim je tim župama, kao i u Peterancu potkraj stoljeća, koncentracija muških imena bila razmjerno niska i bez izrazito dominantnoga imena, dok je kod ženskih imena posvuda prevladavala Marija. Dublju, osamnaeststoljetnu pozadinu toga sjevernohrvatskog modela nedavno je za Križevce osvijetlio Zdenko Balog: u uzorku od jedanaest godišta križevačke matične knjige krštenih (1698. – 1798.) najčešća su muška imena bila Josip, Matija, Ivan, Juraj i Stjepan, a među ženskima su vodile Katarina (13 % krštenica), Doroteja, Ana, Elizabeta, Barbara, Helena i Magdalena, dok je Marija bila tek osma po učestalosti.[36]

Peteranski ženski model 1831. – 1840., s Anom, Barbarom i Dorotejom na vrhu i Marijom tek na četvrtome mjestu pokazuje izrazitu srodnost sa starijim sjevernohrvatskim obrascem zabilježenim u križevačkom uzorku. U dostupnim usporednim uzorcima uspon učestalosti imena Marija postaje izrazit tijekom 19. stoljeća. Za opći zaključak će biti potrebno istražiti dulje vremenske serije za više župa.

Za područje Vojne krajine, na prostoru Đurđevačke pukovnije kojoj je pripadao i Peteranec, Krivošić donosi podatke o najfrekventnijim imenima devet župa u razdoblju 1848. – 1857. Među najčešćim muškim imenima u Virju su bili Stjepan, Josip, Martin, Ivan i Mihael; u Pitomači Matija, Stjepan, Ivan, Juraj i Tomo; u Cigleni Ivan, Josip, Mihael, Šimun i Matija; u Velikom Trojstvu Ivan, Stjepan, Matija, Andrija i Josip; u Šandrovcu Matija, Josip, Martin, Juraj i Ivan; u Kozarevcu Ivan, Martin, Mihael, Stjepan i Matija; u Kloštru Podravskom Matija, Stjepan, Josip, Martin i Ivan; u Miholjancu Franjo, Mihael, Stjepan, Baltazar i Martin te u Mostima Josip, Stjepan, Martin, Juraj i Tomo. Nije, dakle, postojalo jedno muško ime koje bi dominiralo župama Đurđevačke pukovnije, no u većini su se župa među pet najčešćih nalazila imena Stjepan, Ivan, Josip, Martin i Matija. Kod ženskih je imena u svih devet župa na prvome mjestu bila Marija, i to s učestalošću većom od 200 na 1000 rođenih u svim župama osim Velikoga Trojstva, dok učestalost nijednoga muškog imena nije dosezala 200, a vrlo su česta bila i imena Katarina, Ana, Barbara i Helena. Peteranska Marija, s udjelom od 23,6 % među krštenicama u desetgodištu 1881. – 1890., posve se uklapa u taj obrazac.[37] Peteranski se imenski fond, kako pokazuju tablice 6 i 7, uglavnom uklapa, osobito prema vodećim imenima, u taj podravsko-vojnokrajiški obrazac.

Novija istraživanja omogućuju i daljnje usporedbe: dugoročne promjene imenskoga fonda tijekom gotovo cijeloga 19. stoljeća utvrđene su za župu Kneginec kraj Varaždina, kontinuitet i promjene imena i nadimaka od ranoga novog vijeka do početka 20. stoljeća istraženi su za obližnji Đurđevac, onomastički su obrađene i matične knjige krštenih podgorske župe Jablanac (1860. – 1895.), a za susjedno Drnje autor ovoga članka je zasebno analizirao osobna imena u razdoblju 1918. – 1977., što omogućuje praćenje imenskoga kontinuiteta peteransko-drnjanskoga kraja i nakon razdoblja obrađenoga u ovom radu, a upravo za desetgodište 1831. – 1840., isto koje promatramo u ovome radu, Anđela Frančić analizirala je krsna imena upisana u matičnu knjigu prebende sv. Vida u Varaždinu, među njima i krsno ime Vatroslava Jagića.[38] Drnjanski podaci pokazuju izrazit kontinuitet obrasca utvrđenoga u ovom radu za Peteranec potkraj 19. stoljeća: u dvadesetgodištu 1918. – 1937. najčešća su muška imena u Drnju bila Ivan (13,2 %), Josip (11,9 %), Mihael (8,3 %), Stjepan (8,1 %) i Franjo (7,8 %), a najčešće je žensko ime i dalje Marija, s udjelom od 22,6 %, gotovo istovjetnim peteranskomu iz desetgodišta 1881. – 1890. (23,6 %). Svetački imenski sustav, čiju smo postupnu diverzifikaciju u Peterancu pratili u ovome radu,

35 S. KRIVOŠIĆ, Stanovništvo i demografske prilike, 113–114.

36 Z. BALOG, Križevci u galantnom stoljeću, 107–108 (tablica 7) i 116–117 (tablica 8).

37 S. KRIVOŠIĆ, Virje II., 93.

38 M. VITEZ, Osobna imena u matičnim knjigama rođenih župe Kneginec, 75–103; V. MIHOLEK, Imena i nadimci u Đurđevcu, 149–172; M. FUMIĆ BISTRE, Onomastički pogled na matične knjige krštenih župe Jablanac, 233–248; H. PETRIĆ, Imena u Drnju od 1918. do 1977. godine, 191–199 (udjeli navedeni u tekstu prema tablicama 2a i 2b na str. 194–195); A. FRANČIĆ, Krsno ime Vatroslava Jagića u kontekstu imena krštenika upisanih u matičnu knjigu prebende sv. Vida u Varaždinu (1831. – 1840.), *Filologija*, 80, Zagreb 2023., 1–18.

u drnjanskoj se Podravini, dakle, održao duboko u 20. stoljeće: tzv. moderna imena prevagnula su kod ženske djece tek potkraj 1940-ih i početkom 1950-ih, a kod muške potkraj 1950-ih i početkom 1960-ih godina.

9. SVETAČKA I NARODNA IMENA

U oba promatrana desetgodišta imenski je fond obiju župa gotovo isključivo svetački; narodno se ime djetetu davalo rijetko. Pri tumačenju pojedinih podudarnosti valja biti oprezan: istraživanje kumstava u Blatu pokazalo je da je 1870. godine 15,13 % djece nosilo isto ime kao kum, a kod djece s dva imena prvo se ime često podudaralo s kumovim; zbog vrlo uskoga fonda osobnih imena dio tih podudarnosti mogao je, međutim, nastati i slučajno, odnosno imenovanjem po djedu ili drugom članu obitelji istoga imena.[39] Sličan je obrazac utvrđen i na sjeveru: u križevačkom uzorku 18. stoljeća ime krsne kume dobivalo je 8,86 % djevojčica, a ime kuma svega 3,82 % dječaka, dok je gotovo polovica djevojčica (49,86 %) krštena prema kalendarskom načelu ili u vezi s njim.[40]

U Peterancu su u promatranim desetgodištima od narodnih imena kao prva imena zabilježeni jedino Ladislav 1882. i Stanislava 1884. godine.[41] Njihovu pojavu, međutim, ne treba tumačiti kao raskid sa svetačkim imenskim sustavom. Ladislav je svetačko ime: ugarsko-hrvatski kralj Ladislav I. Arpadović, utemeljitelj Zagrebačke biskupije, proglašen je svetim 1192. godine, za pontifikata pape Celestina III., a kult sv. Ladislava bio je u sjevernoj Hrvatskoj duboko ukorijenjen. Jednako je tako i Stanislava izvedena prema svetačkome imenu Stanislav (sv. Stanislav, krakovski biskup i mučenik). Riječ je, dakle, o narodnim imenima unutar svetačkoga fonda, pa se za Peteranec u promatranim desetgodištima ne može govoriti o prodoru narodnih imena izvan svetačkoga sustava. U širem se peteranskom fondu javljaju i imena Dragutin i Mirko, koja su u sjevernoj Hrvatskoj 19. stoljeća funkcionirala kao hrvatske istovrijednice imena Karlo i Emerik. U Blatu su narodna imena najčešće bila druga i treća imena djece; kao prva imena zabilježeni su Radoslav (1831., 1885. i 1886.), Miroslav (1881.), Vladimir (1883.), Ćiril (1884.), Vjekoslav (1884., 1885. i 1887.) i Vacslav (1889.). Od muških drugih i trećih imena zabilježeni su 1880. Ognjeslav, Ljubomir i Radoslav, 1881. Ćiril i Metod, 1882. Radovan, 1883. Vjekoslav, Vladimir i Ljubomir, 1884. Metod i Ljubomir, 1885. Ćiril, 1886. Ćiril-Metod te 1887. Vjekoslav. Od ženskih je narodnih imena kao drugo ime zabilježena jedino Miroslava 1888. godine, a u ukupnom se fondu obaju desetgodišta javljaju i imena Cvijeta, Danica, Milica i Stanislava. Pritom upada u oči da se imena slavenskih apostola Ćirila i Metoda u blatskim maticama povećavaju upravo između 1881. i 1886. godine, neposredno nakon enciklike *Grande munus* Lava XIII. (1880.) i oko tisućgodišnjice smrti sv. Metoda (1885.), pa je i kod tih svetačkih imena izbor možda nosio preporodno-slavensko značenje. Vremensko podudaranje čini takvo tumačenje mogućim, ali ga bez podataka o roditeljima i kumovima te događanjima u župama nije moguće dokazati. Osim toga kronološka podudarnost s enciklikom *Grande munus* i obljetnicom sv. Metoda dopušta pretpostavku o dodatnoj slavenskoj simbolici, ali sama po sebi ne dokazuje motivaciju imenovatelja.

Ovi se nalazi relativno dobro slažu s rezultatima Lazarević i Vekarića, koji su utvrdili da se utjecaj preporoda i pojava narodnih hrvatskih imena u Blatu do 1880. godine još nisu osjetili: naši podaci pokazuju da prodor narodnih imena u blatske matice počinje upravo 1880-ih godina, i to najprije na položaju drugoga i trećega imena, koje je, kako je uočio već Muljačić, često bilo »obvezna postaja« novih imena prije nego što bi se pojavila kao prva. Osamljeno ime Radoslav iz 1831. godine u tom je smislu preteča bez neposrednoga nastavka. Slična je dinamika, uz zakašnjenje od jedne generacije za samim preporodom, utvrđena i u Dubrovniku: Pavlimir se javlja efemerno 1815., Sokolica i Sunčanica kao druga imena 1816., Dobrila 1875., Metod Ćiril 1880., Ćiril Metod 1885., Miljenko 1887., Zvonimir 1889., Hrvoje 1892., a Krešimir i Tomislav tek 1896. godine; Krunoslava se kao prvo žensko ime javlja

[39] D. VUČIJEVIĆ – I. LAZAREVIĆ, Mreža kumova, 490–491.

[40] Z. BALOG, Križevci u galantnom stoljeću, 116.

[41] Župni ured Peteranec i Državni arhiv Varaždin, Matične knjige župe Peteranec.

1897. godine.[42] U Splitu je pak pokazano da je ulazak narodnih imena bio postupan i društveno raslojen, povezan s preporodnim pokretom i političkim opredjeljenjima pojedinih slojeva.[43]

Podaci o imenskom fondu za Blato upućuju na kasno i postupno širenje preporodno obilježenih imena, osobito od 1880-ih i to prvenstveno muških. Najjasniji nehagionimijski slavenski primjer u obrađenoj blatskoj građi jest Miroslava iz 1888., ali kao drugo, a ne prvo ime pa nije uvrštena u popis imena. Na drugoj strani se za Peteranec takav proces u dvama analiziranim desetgodištima ne može potvrditi. Rezultati se odnose samo na dvije studije slučaja i nikako se ne mogu, bez dodatnih uzoraka i istraživanja, generalizirati na šire područje.

10. ZAKLJUČAK

Usporedna analiza 4.977 upisa krštenja iz župa Blato i Peteranec pokazuje da su oba lokalna imenska sustava u uzorku 1831. – 1840. bila uska i gotovo potpuno hagionimijska. Pet vodećih imena obuhvaćalo je približno dvije trećine muških i više od četiri petine ženskih krštenika. U uzorku 1881. – 1890. fond se u objema župama proširio, ali različitom dinamikom: u Peterancu je udio pet vodećih imena pao na 39,8 % među muškim i 55,8 % među ženskim krštenicima, dok je u Blatu ostao visok, 62,2 %, odnosno 78,1 %. Peteranec stoga pokazuje snažnije raspršivanje cijele raspodjele, a Blato prije svega rast broja rijetkih imena uz stabilnu vodeću jezgru.

Između dvaju uzoraka povećala se podudarnost vodećih imena. Ivan je u desetgodištu 1881. – 1890. prvo muško ime u objema župama, a Marija prvo žensko. Ta se konvergencija, međutim, ne prenosi na cjelokupne repertoare, koji ostaju izrazito regionalno obilježeni. Može se pretpostaviti da fond imena župe Blato karakteriziraju brojni lokalni i mediteranski oblici, dok peteranski fond pripada širem sjevernohrvatskom i vojnokrajiškom obrascu.

U podatcima za župu Blato javljaju se slavenska i potencijalno preporodno motivirana imena, osobito u kasnijem uzorku (1881. – 1890.) i često na položaju drugoga ili trećega krsnog imena. Ipak, sama etimologija imena nije dokaz preporodne motivacije. Hagionime poput Ćirila treba razlikovati od nedvojbeno nehagionimijskih slavenskih imena, a u narednim bi istraživanjima moguću političko-kulturnu simboliku bilo nužno potvrđivati ili opovrgavati dodatnim podatcima o obitelji, kumovima i svećenicima uz razumijevanje lokalnog konteksta. Budući da između dvaju obrađenih desetgodišta postoji četrdesetogodišnja praznina, rezultati omogućuju usporedbu dvaju stanja, ali ne i precizno datiranje ritma promjene.

Istraživanja koja bi mogla slijediti trebala bi obuhvatiti kontinuirane godišnje frekvencijske serije za cijelo 19. stoljeće, što bi podrazumijevalo uključivanje dodatnih desetgodišta te povezivanje imena s genealogijama i obiteljskim strategijama imenovanja djece.

IZVORI

1. Državni arhiv u Dubrovniku, Matične knjige rođenih (krštenih) župe Blato 1824. – 1832., 1832. – 1838., 1838. – 1842., 1879. – 1886. i 1886. – 1892.
2. Župni ured Peteranec, Matična knjiga rođenih (krštenih) župe Peteranec 1829. – 1849.; Spomenica župe Peteranec.
3. Državni arhiv u Varaždinu, Matična knjiga rođenih (krštenih) župe Peteranec 1878. – 1903.
4. Dokumentacija Područne škole »Fran Galović« Peteranec u arhivu Osnovne škole Drnje.

LITERATURA

1. AKRAP, Anđelko, *Stanovništvo u Hrvatskoj kroz stoljeća*, Zagreb 2025.
2. ANUŠIĆ, Nikola, »Rajna smrt« – prilog istraživanju smrtnosti djece u Makarskoj 19. stoljeća, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 38/1, Zagreb 2006., 161–175.

[42] I. LAZAREVIĆ – N. VEKARIĆ, Stanovništvo Blata, 219-241; Ž. MULJAČIĆ, Osobna imena u Dubrovniku, 111-128.

[43] A. ROGOŠIĆ, Osobna imena u Splitu u razdoblju preporodnoga pokreta, 143–165.

3. ANUŠIĆ, Nikola, Socijalna obilježja smrtnosti u Makarskoj u drugoj polovici 19. stoljeća, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 40/1, Zagreb 2008., 119–149.
4. ANUŠIĆ, Nikola, *U sjeni Velikoga rata: pandemija španjolske gripe 1918. – 1919. u sjevernoj Hrvatskoj: metodološki izazovi demografske analize*, Zagreb 2015.
5. ANUŠIĆ, Nikola, Kombinirana kriza 1815. i njene posljedice na razvoj makarskog stanovništva, u: Marinko Tomasović (ur.), *Kuga u Makarskoj i primorju 1815.*, Makarska 2017., 185–210.
6. ANUŠIĆ, Nikola, Kad smrt požđere smrt: utjecaj pandemije španjolske gripe iz 1918. g. na dinamiku patocenične promjene u sjevernoj Hrvatskoj, u: Ivana Cvijović Javorina – Drago Roksandić (ur.), *Smrt u opusu Vladana Desnice i europskoj kulturi: poetički, povijesni i filozofski aspekti. Zbornik radova s Desničinih susreta 2017.*, Zagreb 2018., 451–462.
7. ANUŠIĆ, Nikola, Problem utvrđivanja početka demografske tranzicije u Hrvatskoj i Slavoniji, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, 39/1, Zagreb 2021., 261–271.
8. ANUŠIĆ, Nikola, Mjesto Božene Vranješ-Šoljan u hrvatskoj historijskoj demografiji, u: Damir Agičić – Nikola Anušić – Iskra Iveljić – Ida Ograjšek Gorenjak (ur.), *Zbornik Božene Vranješ-Šoljan*, Zagreb 2022., 35–43.
9. BALOG, Zdenko, *Križevci u galantnom stoljeću: obitelj, brak, rođenje i smrt u predmoderno doba*, Križevci 2023.
10. BERTOŠA, Mislava, *Djeca iz obrtaljke: nametnuto ime i izgubljeni identitet (imena i prezimena nahoda u XIX. stoljeću)*, Zagreb 2005.
11. BERTOŠA, Miroslav, Matične knjige – arhivsko vrelo o demografskim previranjima predindustrijske Europe, *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, 41–42, Rijeka 2000., 315–352.
12. BERTOŠA, Slaven, Matične knjige kao vrelo demografske, etničke, društvene i gospodarske povijesti Pule (1613. – 1815.), Časopis za suvremenu povijest, 33/1, Zagreb 2001., 175–180.
13. BERTOŠA, Slaven, Povijesna antroponimija i toponimija Barbanštine i Rakaljštine početkom XIX. stoljeća, u: Identitet Istre – ishodišta i perspektive, ur. Marino Manin – Ljiljana Dobrovšak – Gordan Črpić – Robert Blagoni, Zagreb 2006., 85–99.
14. BOŽIĆ BOGOVIĆ, Dubravka, Južnobaranjsko društvo u matičnim knjigama 18. stoljeća, *Povijesni prilozi*, 35/50, Zagreb 2016., 99–136.
15. BOŽIĆ BOGOVIĆ, Dubravka – LOVAŠ, Eldina, *Stanovništvo reformirane vjeroispovijesti u južnoj Baranji 1750. – 1850.*, Slavonski Brod – Osijek 2019.
16. BOŽIĆ BOGOVIĆ, Dubravka – LOVAŠ, Eldina, Dječji mortalitet u matičnim knjigama umrlih reformiranoga stanovništva u južnoj Baranji (1750. – 1850.), *Povijesni prilozi*, 44/69, Zagreb 2025., 153–192.
17. BRGLES, Branimir – ČILAŠ ŠIMPRAGA, Ankica, Prilog proučavanju osobnih imena u 16. stoljeću (na primjeru vlastelinstava Susedgrad i Donja Stubica), *Folia onomastica Croatica*, 25, Zagreb 2016., 21–51.
18. BRGLES, Branimir – IVŠIĆ MAJIĆ, Dubravka, Osobna imena u registru goričkoga desetinskog okruga iz 1464. godine, *Folia onomastica Croatica*, 31, Zagreb 2022., 29–51.
19. BURIĆ, Antun, *Povijesna antroponimija Gorskog kotara u Hrvatskoj*, Rijeka 1979.
20. ČILAŠ ŠIMPRAGA, Ankica, Muška osobna imena u Promini, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/2, Zagreb 2011., 333–364.
21. ČUČIĆ, Vesna, Dubrovačke matične knjige – dragocjen izvor za povijesna istraživanja, *Arhivski vjesnik*, 48, Zagreb 2005., 45–54.
22. DETONI-DUJMIĆ, Dunja, *Fran Galović*, Zagreb 1988.
23. DOBLANOVIĆ, Danijela, *Žrvanj života: stanovništvo Savičente od početka 17. do početka 19. stoljeća*, Zagreb 2017.
24. ERCEG, Ivan, Uvod u ekonomsku povijest (izvori, pomoćne povijesne discipline i metodologija), *Acta historico-oeconomica*, 22, Zagreb 1995., 75–89.
25. FELETAR, Dragutin, *Podravina: prinos poznavanju gospodarskog razvoja sjeverozapadne Hrvatske*, Koprivnica 1973.
26. FELETAR, Dragutin, *Podravina: općine Đurđevac, Koprivnica i Ludbreg u prošlosti i sadašnjosti, knj. I: Povijesno-geografski pregled od paleolita do 1945. godine*, Koprivnica 1988.
27. FELETAR, Dragutin, *Prilozi za povijest »Podravke«*, Koprivnica 1980.
28. FELETAR, Dragutin, Stanovništvo Podravine 1981. godine, *Podravski zbornik*, 7, Koprivnica 1981., 101–109.
29. FELETAR, Dragutin, *Industrija Podravine: industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Podravine*, Zagreb 1984.

30. FICOVIĆ, Ivo, Zbirka matičnih knjiga u Historijskom arhivu u Dubrovniku, *Arhivski vjesnik*, 25, Zagreb 1982., 7–39.
31. FRANČIĆ, Anđela, Hrvatska imena u 19. stoljeću, u: *Povijest hrvatskoga jezika, knj. 4: 19. stoljeće*, Zagreb 2015., 509–547.
32. FRANČIĆ, Anđela, Što je osobno ime?, *Folia onomastica Croatica*, 15, Zagreb 2006., 71–80.
33. FRANČIĆ, Anđela, Hrvatska antroponimija poslije Tridentskoga koncila, u: *Tridentska baština: Katolička obnova i konfesionalizacija u hrvatskim zemljama*, ur. Zrinka Blažević – Lahorka Plejić Poje, Zagreb 2016., 491–503.
34. FRANČIĆ, Anđela, Krsno ime Vatroslava Jagića u kontekstu imena krštenika upisanih u matičnu knjigu prebende sv. Vida u Varaždinu (1831. – 1840.), *Filologija*, 80, Zagreb 2023., 1–18.
35. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Zapreke za sklapanje braka u glagoljskim matičnim knjigama i ostalim dokumentima sa zadarskoga područja od 1565. do sredine 19. stoljeća, *Povijesni prilozi*, 34/49, Zagreb 2015., 275–312.
36. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Zadarska matična knjiga umrlih 1651. – 1667., *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 67, Zadar 2025., 59–97.
37. FRIGANOVIĆ, Mladen, *Demogeografija: stanovništvo svijeta*, 4., dopunjeno izdanje, Zagreb 1990.
38. FUMIĆ BISTRE, Mateja, Antroponimija u matičnoj knjizi krštenih župe Lovran (1820. – 1860.), *Zbornik Lovranšćine*, 7/1, Lovran 2020., 13–31.
39. FUMIĆ BISTRE, Mateja, Onomastički pogled na matične knjige krštenih župe Jablanac (1860. – 1895.), *Senjski zbornik*, 46, Senj 2019., 233–248.
40. GABRIČEVIĆ, Ante, Prirodno kretanje stanovništva na području župe sv. Vida u Brdovcu između 1672. i 1981. godine, *Starine JAZU*, 59, Zagreb 1984., 187–308.
41. GELO, Jakov, *Demografske promjene u Hrvatskoj od 1780. do 1981. g.*, Zagreb 1987.
42. GELO, Jakov – AKRAP, Anđelko – ČIPIN, Ivan, *Temeljne značajke demografskog razvoja Hrvatske (bilanca 20. stoljeća)*, Zagreb 2005.
43. GJIVOJE, Marinko, *Otok Korčula*, Zagreb 1968.
44. HRSTIĆ, Ivan, Istraživanje procesa formacije moderne društvene strukture na temelju matičnih knjiga – primjer Makarske (1900. – 1910.), *Povijesni prilozi*, 34/49, Zagreb 2015., 331–351.
45. KALC, Aleksej, Poročne matične knjige kot vir za preučevanje dinamičnih in strukturnih vidikov urbanih migracij, *Povijesni prilozi*, 34/49, Zagreb 2015., 315–328.
46. KALOGJERA, Ante, Otok Korčula. Prilog poznavanju socijalno-geografskih obilježja, *Radovi Geografskog instituta*, 8, Zagreb 1969., 69-118.
47. KALOGJERA, Ante, *Stanovništvo korčulansko-pelješke regije*, Split 1971.
48. KALOGJERA, Ante, Gospodarstvo otoka Korčule u XVII. i XVIII. stoljeću, *Radovi Pedagoške akademije*, 2, Split 1977., 273-283.
49. KAPETANIĆ, Niko – VEKARIĆ, Nenad, Utjecaj kršćanstva na izbor osobnih imena u selima Dubrovačke Republike, *Anali Zavoda za povijesne znanosti JAZU u Dubrovniku*, 28, Dubrovnik 1990., 145–167.
50. KATUŠIĆ, Maja, Uvodna riječ tematskog bloka »Matične knjige kao izvor za povijesnu demografiju«, *Povijesni prilozi*, 34/49, Zagreb 2015., 237–238.
51. KOMORČEC, Dragutin, *Kronika: 200 godina crkve u Peterancu: 1773. – 1973.*, Peteranec 1973.
52. KORENČIĆ, Mirko, *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857–1971*, Zagreb 1979.
53. KORUNIĆ, Petar, *Naselja i stanovništvo hrvatskih pokrajina 1750. – 1857. godine: sumarni pregledi popisa stanovništva hrvatskih pokrajina od 1746/51. do 1857. godine*, sv. 1–2, Zagreb 2018.
54. KRIVOŠIĆ, Stjepan, Stanovništvo Podravine 1659–1859. godine, *Podravski zbornik*, 9, Koprivnica 1983., 147–164.
55. KRIVOŠIĆ, Stjepan, Virje II.: Iz demografske povijesti đurđevačke regimente, *Podravski zbornik*, 13, Koprivnica 1987., 77–102.
56. KRIVOŠIĆ, Stjepan, Izvori za historijsku demografiju: starije matične knjige, *Arhivski vjesnik*, 32/1, Zagreb 1988., 13–30.
57. KRIVOŠIĆ, Stjepan, *Stanovništvo i demografske prilike u sjeverozapadnoj Hrvatskoj u XVIII. i prvoj polovini XIX. stoljeća*, Varaždin 1991.
58. KRIVOŠIĆ, Stjepan, Izvori za historijsku demografiju – djelomični brojčani i poimenični popisi stanovništva, *Arhivski vjesnik*, 36, Zagreb 1993., 159–170.

59. KULA, Witold, Povijesna demografija. Demografija kao pomoćna povijesna znanost, *Acta historico-oeconomica Iugoslaviae*, 8, Zagreb 1981., 17–79.
60. LAUC, Davor – VITEK, Darko, Logika i povijesne znanosti – problem rekonstrukcije obitelji na temelju matičnih knjiga, *Povijesni prilozi*, 29/39, Zagreb 2010., 93–104.
61. LAZAREVIĆ, Ivana – VEKARIĆ, Nenad, Stanovništvo Blata na Korčuli (1870–1880): početak demografske tranzicije, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 47, Dubrovnik 2009., 219–241.
62. LOVAŠ, Eldina – BOŽIĆ BOGOVIĆ, Dubravka, Nesretni smrtni slučajevi i nasilna smrt u matičnim knjigama umrlih reformiranoga stanovništva u južnoj Baranji (1750. – 1850.), *Povijesni prilozi*, 43/66, Zagreb 2024., 299–325.
63. MANIN, Marino, Osobna imena i nadimci na Bujštini i Poreštini u prvoj polovini XIX. stoljeća, *Croatica Christiana periodica*, 30/58, Zagreb 2006., 153–166.
64. MARINOVIĆ, Ante, Pogled u gospodarsko-društveno stanje otoka Korčule sredinom i u drugoj polovici XVIII. stoljeća, *Pomorski zbornik*, 10, Rijeka 1972., 305–338.
65. MARINOVIĆ, Ante, Povijesni korijeni općine Smokvica, *Smokvički zbornik*, Smokvica 1998., 29-42.
66. MATAIJA, Ivica, VRCIĆ-MATAIJA, Sanja, Antroponimija Velikog Žitnika u drugoj polovici 19. stoljeća, u: *Šime Starčević i hrvatska kultura u XIX. stoljeću*, Zadar – Gospić 2014., 183–196.
67. MIHOLEK, Vladimir, Imena i nadimci u Đurđevcu od sredine XVI. do početka XX. stoljeća, *Podravina*, 13/26, Koprivnica 2014., 149–172.
68. MIKIĆ, Fedor, Prirodno kretanje stanovništva sela Jalžabet 1758–1960, *Sociologija*, IV/1–2, Beograd 1962., 11–56.
69. MIKIĆ, Fedor, Prirodno gibanje stanovništva u selu Brseč (Istra), 1772. – 1956., *Stanovništvo*, II/3, Beograd 1964., 197–260.
70. MILAT PANŽA, Petar, *Rječnik govora Blata na Korčuli*, Zagreb 2015.
71. MILIĆ, Angelika, Zbirka matičnih knjiga u Hrvatskom državnom arhivu, *Arhivski vjesnik*, 60/1, Zagreb 2017., 251–311.
72. MINELLO, Alessandra, DALLA-ZUANNA, Gianpiero, Breaking Traditional Rules: The Onomastic Revolution and the Demographic Transition, *The Journal of Interdisciplinary History*, 2026., 56/4, 407–433.
73. MIROŠEVIĆ, Franko, Osvrt na gospodarske i društveno-političke prilike u Dalmaciji u vrijeme borbe za političko osamostaljenje Vele Luke od Blata, u: *Vela Luka na putu samosvojnog razvoja*, ur. Franko Mirošević, Vela Luka 2000., 115–130.
74. MIROŠEVIĆ, Lena, Društveno-geografska preobrazba zapadnog dijela otoka Korčule, *Geoadria*, 13/2, Zadar 2008., 155–185.
75. MITTERAUER, Michael, *Ahnen und Heilige: Namengebung in der europäischen Geschichte*. München 1993.
76. MOGOROVIĆ CRLJENKO, Marija – DOBLANOVIĆ, Danijela, Stanovništvo Rovinja prema najstarijoj matičnoj knjizi vjenčanih (1564. – 1640.), *Povijesni prilozi*, 34/49, Zagreb 2015., 239–272.
77. MULJAČIĆ, Žarko, Osobna imena u Dubrovniku (župa Grad) od 1800. do 1900. god. (Prilog statističko-strukturalnoj analizi naših antroponima), *Filologija*, 4, Zagreb 1963., 111–128.
78. NJERŠ, Marina, *Zableni zvoni. Djelići baštine Peteranca*, Koprivnica 2013.
79. OREB, Franko, Pabirci o gospodarskim i društvenim prilikama u Smokvici od 1815. do 1914., *Smokvički zbornik*, Smokvica 1998., 43-76.
80. PETRIĆ, Hrvoje, Imena u Drnju od 1918. do 1977. godine, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, 32–33, Zagreb 1999. – 2000., 191–199.
81. PETRIĆ, Hrvoje, Prilozi za povijest školstva u Peterancu 1765. – 1918., *Podravski zbornik*, 26/27, Koprivnica 2000., 91–103.
82. PETRIĆ, Hrvoje, Iz povijesti sjevernoga dijela Virovskoga dekanata. Prilog poznavanju razvitka župa Drnje, Hlebine, Sigetec, Peteranec i Gola, od srednjega vijeka do sredine 19. stoljeća, *Tkalčić: godišnjak Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije*, 5, Zagreb 2001., 199–242.
83. PETRIĆ, Hrvoje – OBADIĆ, Ivan, O poplavama rijeke Drave u varaždinskoj i koprivničkoj Podravini od 17. do 19. stoljeća, *Podravina*, 6/12, Koprivnica 2007., 136–147.
84. PETRIĆ, Hrvoje – CIK, Nikola, Contributions to the knowledge of the river Drava flood in 1827, *Ekonomska i ekohistorija*, 17/1, Zagreb 2021., 15–33.
85. PIPLOVIĆ, Stanko, Javne gradnje u općini Blato tijekom XIX. stoljeća, u: *Vela Luka na putu samosvojnog razvoja*, ur. Franko Mirošević, Vela Luka 2000., 143–165.

86. PROTIĆ, Ivo, *Župa Blato od IV – XX st.*, I. dio, Blato 1976.; II. dio, Blato 1978.
87. PULJIZEVIĆ, Kristina, *U ženskim rukama. Primalje i porođaj u Dubrovniku (1815–1918)*, Zagreb – Dubrovnik 2016.
88. ROGOŠIĆ, Andrea, Osobna imena u Splitu u razdoblju preporodnoga pokreta, *Folia onomastica Croatica*, 25, Zagreb 2016., 143–165.
89. ROGOŠIĆ, Andrea – LUKETIN ALFIREVIĆ, Antonia, Imena i prezimena splitskih nahoda u 19. stoljeću, *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb 2014., 209–241.
90. STIPETIĆ, Vladimir, Istraživanja brojčanog razvoja stanovništva na području SR Hrvatske i zadaci historijske demografije, u: Mirko Korenčić, *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857–1971*, Zagreb 1979., IX–XXII.
91. STIPETIĆ, Vladimir – VEKARIĆ, Nenad, *Povijesna demografija Hrvatske*, Zagreb – Dubrovnik 2004.
92. ŠIMUNOVIĆ, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Zagreb 2009.
93. ŠUNJIĆ, Maja, Osobna imena i prezimena u župi Desne-Rujnica u 18. i 19. stoljeću, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 56/2, Dubrovnik 2018., 573–617.
94. ŠUNJIĆ, Maja, Knjižnica župnika Franka Franulovića u Blatu: govore li zaista knjige o ljudima?, *Lanterna*, 5, 2022., 32–41.
95. ŠUPUK, Ante, Šibenski Liber baptizatorum (1581–1590), njegova antroponimna građa i osobitosti te antroponimije, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest*, 7, Zagreb 1975., 81–186.
96. VEKARIĆ, Nenad, *Pelješki rodovi (A–K)*, Dubrovnik 1995.
97. VEKARIĆ, Nenad, Metoda »reprezentativne kapi« i genealoška metoda u povijesnoj demografiji, *Povijesni prilozi*, 29/39, Zagreb 2010., 23–38.
98. VEKARIĆ, Nenad – BENYOVSKY, Irena – BUKLIJAŠ, Tatjana – LEVAK, Maurizio – LUČIĆ, Nikša – MOGOROVIĆ, Marija – PRIMORAC, Jakša, *Vrijeme ženidbe i ritam poroda. Dubrovnik i njegova okolica od 17. do 19. stoljeća*, Zagreb – Dubrovnik 2000.
99. VEKARIĆ, Nenad – VRANJEŠ-ŠOLJAN, Božena (prir.), *Početak demografske tranzicije u Hrvatskoj*, Dubrovnik 2009.
100. VITEZ, Marko, Osobna imena u matičnim knjigama rođenih župe Kneginec od 1789. do 1900. godine, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, 31, Varaždin 2020., 75–103.
101. VRANJEŠ-ŠOLJAN, Božena, Mjesto demografije u povijesnoj znanosti, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 22/1, Zagreb 1989., 303–310.
102. VRANJEŠ-ŠOLJAN, Božena – ANUŠIĆ, Nikola, Društvenopovijesna uvjetovanost razdoblja početne demografske tranzicije u Hrvatskoj i Slavoniji, *Historijski zbornik*, 60, Zagreb 2007., 83–101.
103. VRANJEŠ-ŠOLJAN, Božena, *Stanovništvo Banske Hrvatske: demografska slika Banske Hrvatske u kontekstu društveno-povijesnih promjena od 1850. do 1910.*, Zagreb 2009.
104. VUČIJEVIĆ, Daria – LAZAREVIĆ, Ivana, Mreža kumova u Blatu i Pupnatu na otoku Korčuli u drugoj polovici 19. stoljeća, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 56/2, Dubrovnik 2018., 479–500.
105. WILSON, Stephen, The Means of Naming: A Social and Cultural History of Personal Naming in Western Europe, London: UCL Press, 1998.

SUMMARY

Based on the baptismal registers of the Catholic parishes of Peteranec in the Podravina region and Blato on the island of Korčula, this article applies a statistical-structural approach to the frequency of first personal names. It compares two ten-year samples, 1831–1840 and 1881–1890, comprising 4,977 baptismal entries: 3,204 in Blato and 1,773 in Peteranec. In the earlier sample, the five most frequent names accounted for 65.2–65.4% of male and more than 80% of female baptisms. In the later sample, their share in Peteranec fell to 39.8% among males and 55.8% among females, whereas in Blato it remained high (62.2% and 78.1%, respectively). Peteranec therefore displays substantial diversification, while Blato shows an expansion of the rare-name periphery alongside a persistently concentrated leading core. Several Slavic names occur in the Blato samples, but a revivalist motivation can be inferred only in some cases; no unequivocally non-hagionymic revivalist names were identified in the Peteranec samples. The leading-name structures of the two parishes partially converged, especially among female names, whereas the full repertoires did not display general convergence. The conclusions are limited to two local case studies and two chronological cross-sections.